

ÖVERSIKTSPLAN 2018

DEL 2 Planeringsförutsättningar

Antagandehandling april 2021

Munkedals
Kommun

Antagandehandling Översiktsplan 2018 har reviderats av:

Mats Tillander, Senior Advisor Munkedals kommun
Mikaela Danielsson, Översiktsplanerare Munkedals kommun
Matti Lagerblad, Plankoordinator Munkedals kommun

Konsulter:

Amanda Leo, Arkitekterna Krook & Tjäder
Gunilla Fash, Fash Kommunikation

Ansvarig utgivare: Munkedals kommun

Innehåll

Vad är ÖP? 4

ÖP i Munkedal.....	4
--------------------	---

Nationella intressen..... 7

Lagstiftning.....	7
Riksintressen och direktiv	7
Hälsa och säkerhet (A).....	16
Nationella och regionala mål	18

Lokala intressen 20

Munkedal idag.....	20
Landskapet.....	23
Munkedal i regionen.....	25
Hälsa och säkerhet (B).....	26
Kommunikationer	30
Energi	34
Vatten och avlopp	37
Avfall och deponi	40
Kulturvården	41
Friluftsliv och turism.....	44
Natur och miljö.....	49
Areella näringar och täkter.....	54

Underlagsmaterial 60

Nationellt	60
Regionalt	60
Kommunalt	61

Vad är ÖP?

ÖP i Munkedal

Alla kommuner ska enligt lag ha en kommuntäckande och aktuell översiktsplan. En översiktsplan visar hur kommunen avser att samordna fysisk planering samt lov- och tillståndsgivning enligt plan- och bygglagen (PBL) och miljöbalken (MB) och är en överenskommelse mellan stat och kommun om en samsyn kring användningen av mark och vatten.

Översiktsplanen är rådgivande och vägledande, inte juridiskt bindande. I praktiken har den dock mycket stor betydelse som underlag för andra bindande beslut och bestämmelser och även vid överprövningar i högre instans. För att upprätthålla översiktsplanens aktualitet ska kommunen se över sin plan och uppdatera den minst vart fjärde år, en gång under varje mandatperiod.

Det är nödvändigt att kommunen har ett aktuellt planeringsunderlag med riktlinjer som på bästa sätt styr och möjliggör positiva förändringar och en stödjande hållbar samhällsstruktur.

Av länsstyrelsens granskningsutlåtande framgår bland annat att man inte kan bedöma om utpekade områden är lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära lägen eftersom underlaget är för översiktligt redovisat. Länsstyrelsen har vidare haft vissa synpunkter på kommunens förslag till mark- och vattenanvändning, t.ex. angående omfattningen av utbyggnad på Tungenäset med hänsyn till riksintressen i området. Länsstyrelsens granskningsyttrande bifogas antagandehandlingen som del av översiktsplanen.

ÖP i två delar

Ny struktur

ÖP14 utgörs av två delar, Del I och Del II, samt ett antal bilagor. Förslaget till ny översiktsplan är i mycket stor utsträckning baserat på innehållet i gällande översiktsplan ÖP10, men har getts ett annorlunda upplägg. De olika avsnitt som utgjorde ÖP10 har dels aktualiserats för att motsvara dagens förutsättningar och kommunens aktuella önskemål, och dels stuvats om för att kunna ordnas i tydligare delar. Denna nya indelning syftar till att underlätta användning och framtida bearbetning av planen och göra helheten så överskådlig och lättillgänglig som möjligt, för såväl allmänhet som tjänstemän, politiker och myndighetspersoner.

Del I - politik

Del I är den egentliga översiktsplanen, som innehåller mål, visioner, strategier, rekommendationer och förslag. I den beskrivs även de konsekvenser som kan vara att vänta av de förslag som läggs i ÖP. Detta är den politiska delen av översiktsplanen, då den innehåller kommunala ställningstaganden och viljeinriktningar. Därför kräver den också politiska beslut för att kunna uppdateras och utvecklas. Det är denna del som ska aktualiseras en gång vart fjärde år.

Del II - fakta

Del II är en sammanställning av viktiga planeringsförutsättningar som styr den översiktliga planeringen samt fortsatt planering som detaljplanläggning och bygglovgivning. Denna del innehåller fakta, information, utredningar och beskrivningar av dagsläget - dvs. sådant som är som det är, och som inte är beroenden av politiska ställningstaganden från kommunen. Den innehåller även vissa ställningstaganden, som dock kommer ”utifrån” och som kommunen inte råder över, som lagstiftning, EU-direktiv, regionala och nationella mål. Denna del kan uppdateras och utvecklas kontinuerligt efterhand som nya planeringsförutsättningar dyker upp. Detta kräver ingen medverkan från kommunpolitiken utan kan skötas av kommunens tjänstemän.

Bilagor

De bilagor som hör till ÖP14 är Vindbruksplan, LIS-plan, Naturvårdsprogram och Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för ÖP10. Nya konsekvenser av ÖP14 beskrivs i konsekvenskapitlet sist i Del I. I utställningshandlingen ingår även en samrådsredogörelse. Länsstyrelsens granskningsyttrande bifogas antagandehandlingen som del av översiktsplanen.

Fortsatt planering

Förnyade metoder

Länsstyrelsen rekommenderar i sitt PM ”Sammanfattande redogörelse inför Munkedals kommuns arbete med en ny kommunomfattande översiktsplan” (2013-07-15) en ”strategisk och kontinuerlig översiktsplanering”. Översiktsplanen, en ”ramplan” som anger förhållningssätt och spelregler för efterföljande planering, behöver ej behandla alla frågor. Länsstyrelsen ser också gärna att översiktsplaneringen genomförs digitalt. Dessa rekommendationer ligger i linje med kommunens ambitioner om kommande översiktlig planering; ÖP uppdelad i olika delar för olika ändamål, gärna på sikt web-baserad. Ett viktigt syfte med att välja ett alternativt upplägg för översiktsplanen är att den ska bli tydligare, mer lättanvänd och därmed ett mer effektivt redskap i styrningen av kommunens utveckling.

Rullande planering

Den översiktliga planeringen bör vara en kontinuerligt pågående process, där planeringen hålls levande genom fördjupningar och tillägg mellan mandatperioderna. Detta för att ständigt kunna uppdatera planen med nytt material i samband med aktualitetsprövningarna vart fjärde år. Även planeringsunderlaget bör hållas à jour genom kontinuerligt arbete, men behöver inte bli föremål för politisk behandling utan kan tillföras planen kontinuerligt. Detta sätt att arbeta med ÖP, ”rullande översiktlig planering”, ligger i linje med det förslag till revideringar av PBL, ”En effektivare plan- och bygglovsprocess” (SOU 2013:34), som är under nationell behandling.

Demokratisk process

ÖP14 baseras som sagt i stor utsträckning på innehållet i ÖP10. Under utarbetandet av ÖP10 genomfördes en omfattande demokratisk process med rådslag där samhällsföreningar och bygdegupper i kommunen var delaktiga i att formulera den gemensamma bilden av framtidens Munkedal. Dialogarbetet skedde kring frågeställningen: ”Hur kan vi tillsammans bibehålla och utveckla livskvalitén i vår bygd samt i kommunen som helhet?”

Denna fråga är ständigt aktuell och bör beaktas även i fortsatt planering. Under samrådet och kommande utställning av ÖP14 vill kommunen fortsätta medborgardialogen med kommunens invånare, företagare och aktörer. Kommunen ser att det är särskilt viktigt att unga kommuninvånare kommer till tals i denna process. Munkedals framtid tillhör dagens barn och ungdomar!

Nationella intressen

Lagstiftning

Plan- och bygglagstiftning

Ny PBL (2010:90) trädde i kraft den 2 maj 2011 och ska tillämpas i planprocesser och tillståndsärenden som påbörjats tidigast detta datum. Införandet av ny PBL har bl a inneburit att kravet på planprogram slopats vilket i sin tur medfört att översiktsplaneringen fått en ökad betydelse som långsiktigt, strategiskt instrument. Klimatfrågan har förtydligats genom att krav ställs på att planering ska ske med hänsyn till klimatförändringar. 3 kap 5 § PBL reglerar vad som ska framgå av översiktsplanen.

Genom beslut 2013-08-08 är numera bostadsförsörjning ett allmänt intresse.

Miljöbalken (MB)

Miljöbalken trädde i kraft 1 januari 1999. Syftet med miljöbalken är att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer kan leva i en hälsosam och god miljö. Alla typer av åtgärder som kan få betydelse för de intressen balken avser att skydda berörs. Flera av översiktsplanens delar styrs av miljöbalken, bland annat hanteringen av riksintressen och miljökonsekvensbeskrivning.

Kulturmiljölagen

Den 1 januari 2014 trädde Kulturmiljölagen (1988:950) i sin nya lydelse i kraft. Bestämmelserna i denna lag syftar till att tillförsäkra nuvarande och kommande generationer tillgång till en mångfald av kulturmiljöer. Det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda kulturmiljön. I den vardagliga hanteringen av lagen kommer förändringarna av bestämmelserna rörande fornlämningar att märkas mest.

Boverkets byggregler (BBR)

Den 1 januari 2012 trädde Boverkets ändrade byggregler, BBR, i kraft men ändringsreglerna började tillämpas den 1 januari 2013. Reglerna innehåller en precisering av vad som redan gäller enligt lag och förordning. Ingående avsnitt om energihushållning och brandskydd är ändrade och ett avsnitt om ändring av byggnad är nytt.

Planeringssystem transportinfrastruktur

1 januari 2013 trädde ny lag om planeringssystem för transportinfrastruktur i kraft. Lagen berör ekonomiska ramar, ansvarsfördelning och vägledning för prioritering av åtgärder i åtgärdsplan. De åtgärder som ska prioriteras ska vara samhällsekonomiskt effektiva, bidra till klimateffektivitet och konkurrenskraftigt transportsystem för tillväxt och utveckling samt till uppfyllelse av transportpolitiska mål.

Riksintressen och direktiv

Riksintressen enligt miljöbalken 3 kap

I översiktsplanen ska en bedömning göras huruvida de förslag som lämnas kan innebära påtaglig skada på förekommande riksintressen. I ÖP14 Del I redovisas generella riktlinjer till skydd för riksintressena. De riksintressen som påverkas av exploateringsförslag enligt ÖP14 redovisas i förekommande fall i förslagsavsnittet i Del I, med preciserade riktlinjer

och kommunens syn på hur exploateringen kan och ska ske så att riksintressena inte kommer till påtaglig skada.

Övriga förslag enligt ÖP som berör riksintressen bedöms i nuläget inte heller medföra påtaglig skada på riksintressen, men åtföljs, för säkerställande av detta, av krav på tidig miljöbedömning. Det gäller framförallt enklare anläggningar för turism, friluftsliv och besöksnäring, bebyggelse i Bärfendal (naturvården m m), bebyggelse i södra Hedekas (naturvården), bostäder i Utsikten/Berg och del av Saltkällan öster om motorvägen (kraftledning) och vissa LIS-områden.

Yrkesfiske

Riksintressen finns för yrkesfiske i Gullmarsfjorden och dess grundområden och tillrinningsflöden. Reproduktions- uppväxt- och fångstvatten ska skyddas mot förändringar som kan påverka fiskens villkor negativt. Vid riksintressanta vatten bör en 25 meter bred strandzon lämnas orörd för att säkerställa detta.

- Fredningsområden för lax och öring.
- Lek- och uppväxtområden: Torskens och hummerns reproduktion i Färlevfjorden och Saltkällefjorden
- Fångstområden: Vadkastplatser för sill och skarpsill i yttre delen av Färlevfjorden och Saltkällefjorden samt områden i Gullmarn djupare än 50 meter av avgörande betydelse för räkfisket.

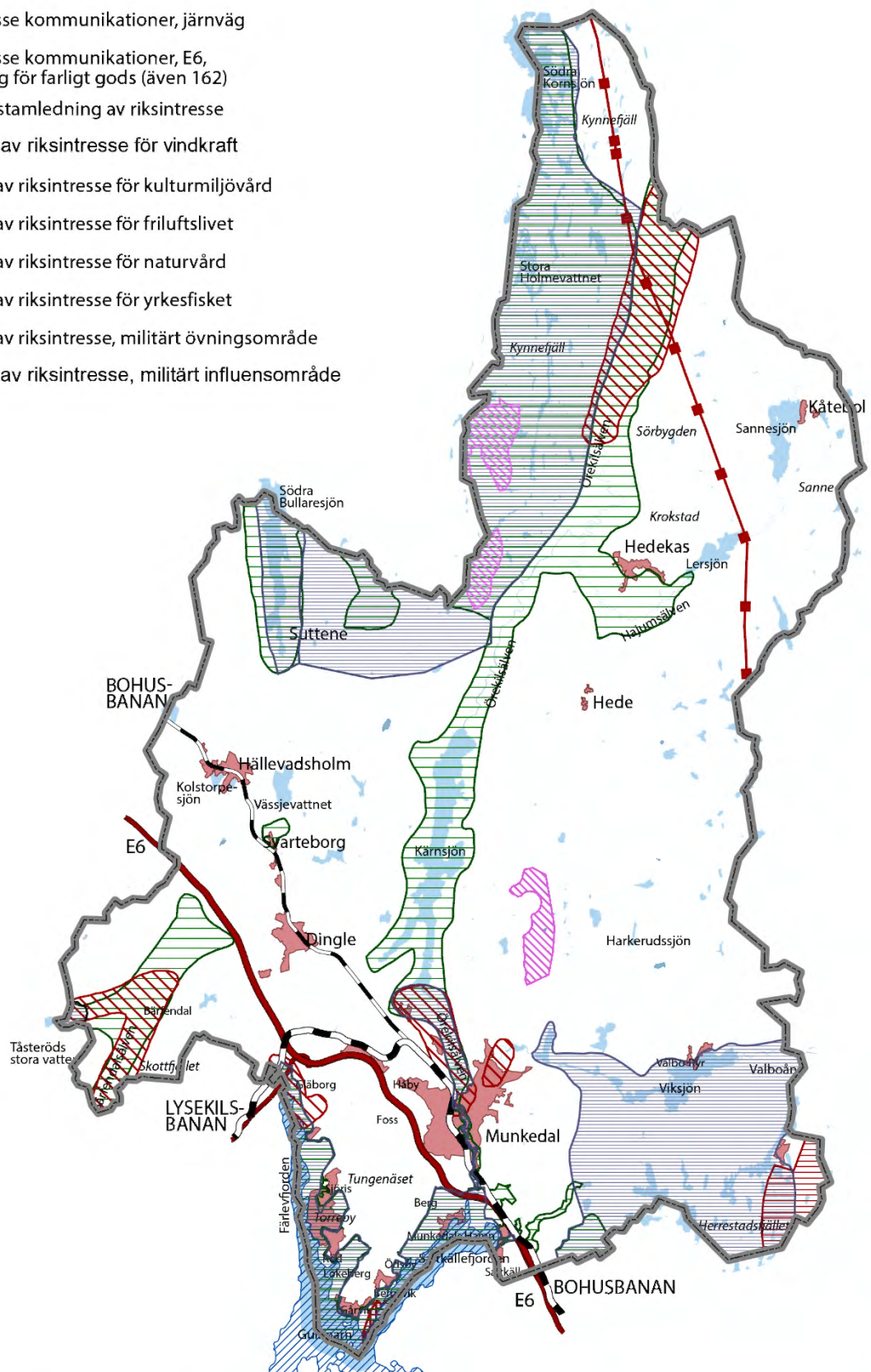
Naturvård

- NRO 14017 Bullaresjöarna – ett mycket naturskönt landskap och ett område av geologiskt och fiskeribiologiskt intresse.
- NRO 14024 Kynnefjäll (inklusive Bredmossen) – det mest orörda av Bohusläns höglänta inlandsområden med storslagen landskapsbild, flera speciella naturtyper, unikt fågelliv och intressanta faunabiotope. Delvis orörd vildmark.
- NRO 14025 Örekilsälven med Kärnsjön – område med mycket stora och komplexa natur- och landskapliga kvaliteter, bl a en kalkgynnad brantflora med ett flertal sällsynta arter. Rik och exklusiv förekomst av gråal. Sprickdalgången i sin helhet är av stort geologiskt intresse. Örekilsälven har en artrik fiskfauna och vattendraget är ett mycket viktigt reproduktionsområde för lax och havsöring.
- NRO 14045 Svarteborg – israndavlagring som är en viktig länk i Koster-Uddevallalinjen och visar på ett långvarigt stillestånd i landisens avsmältning. Avlagringen är belägen i ett för övrigt flackt jordbruksområde och är på så sätt ett framträdande element i landskapet.
- NRO 14063 Åbyfjorden m m (inkl Bärfendalen) – geovetenskapligt värdefullt fjordlandskap med värdefullt djur- och växtliv. Mäktig sprickdalgång i öst-västlig riktning mellan Bovallstrand och Bärfendal. Den morändämda sjön är en raritet för regionen.
- NRO 14065 Gullmarsfjorden – Gullmarn och dess tröskelområden är av stort vetenskapligt värde vad gäller den marina faunan, det mångskiftande och brutna strandlandskapet med intressant flora och fauna samt övergångszonen mellan gnejs och granitområden av stort geologiskt intresse.
- NRO 14066 Bredmossen SO Munkedal m m (Hensbacka) – flikigt och mångformigt våtmarkskomplex där större delen utgörs av en excentrisk mosse. Här finns också gölar, stora lösbotenhöjor och drag. Vid Lundedalen finns sumpskogar.

RIKSINTRESSEN

Teckenförklaring

- Riksintresse kommunikationer, järnväg
- Riksintresse kommunikationer, E6, primärväg för farligt gods (även 162)
- Befintlig stamledning av riksintresse
- Område av riksintresse för vindkraft
- Område av riksintresse för kulturmiljövård
- Område av riksintresse för friluftslivet
- Område av riksintresse för naturvård
- Område av riksintresse för yrkesfisket
- Område av riksintresse, militärt övningsområde
- Område av riksintresse, militärt influensområde

0 2,5 5 10 Kilometers

Friluftsliv

- FO 05 Bullarelandskapet – värdefullt område för bl a vandrande och fritidsfiske.
- FO 09 Gullmarn – omväxlande fjordlandskap med stor attraktion och betydande fritidsfiske.
- FO 16 Herrestadsfjället–Viksjön – mångformigt, variationsrikt och naturskönt område med möjligheter till olika friluftaktiviteter.
- FO 25 Kynnefjäll – variationsrikt landskap med goda möjligheter till rörligt friluftsliv bl a långvandringar.
- FO 30:1 Norra Bohusläns kust, inre kustzonen – en liten del av området berör kommunen vid Tåsteröds vatten.
- FO 49 Örekilsälvens nedre del.

Kulturmiljö

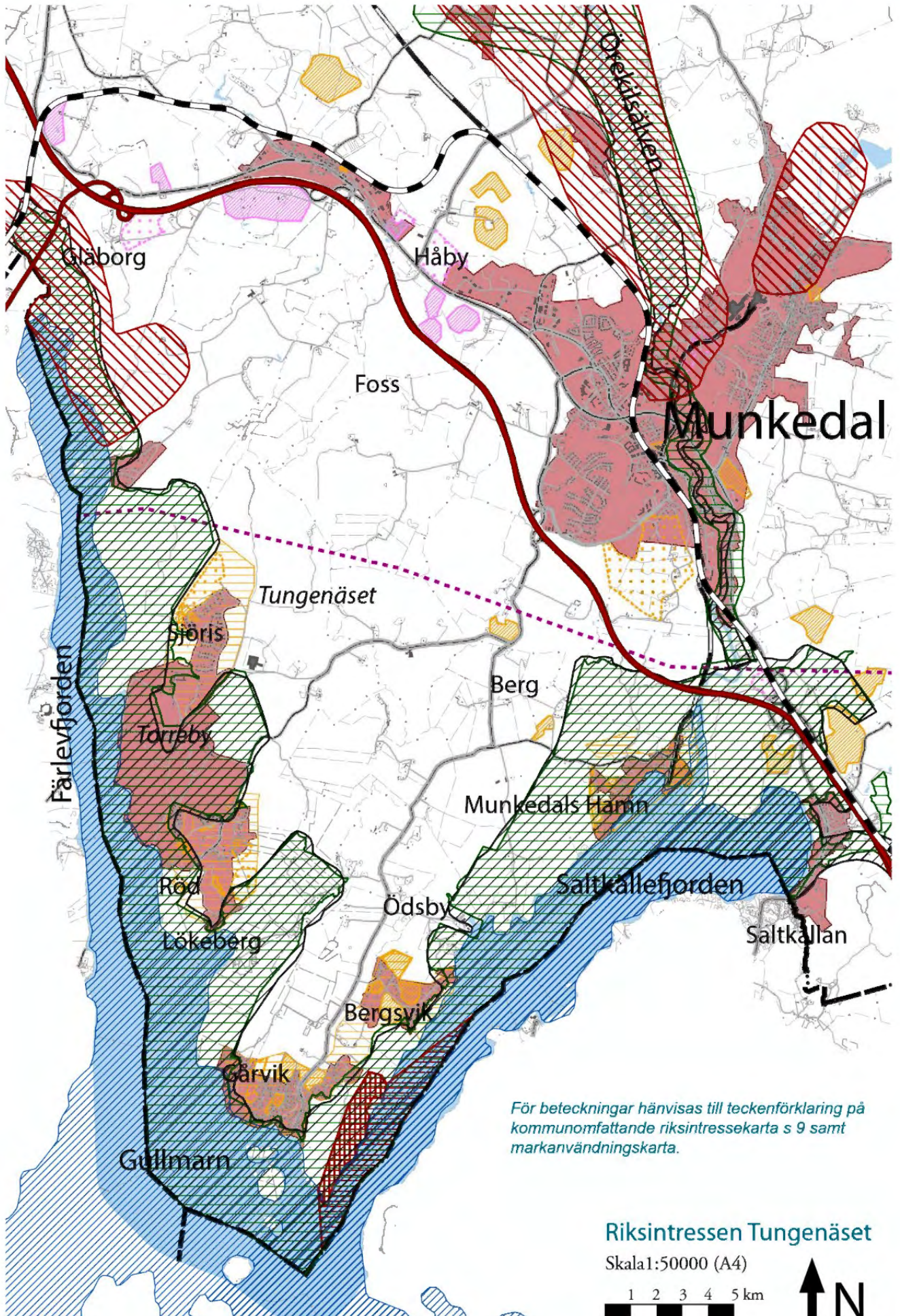
- KO 24 Bärfendal – fornlämningsrikt dalgångslandskap kantat av höga bergssidor, välbevarat byggnadsbestånd med bl a Bärfendals medeltida kyrka.
- KO 25 Sältorna–Färlev – saltängar, värdefullt odlingslandskap och äldre bebyggelse kring Färlev älvs utlopp
- KO 26 Torp–Munkedal – två områden med anknytning till industriell verksamhet kring Örekilsälven och Munkedalsälven
- KO 74 Örekilsälvens dalgångsbygd från länsgränsen till Elseröd–Nordby – öppet jordbrukslandskap rikt på fornlämningar och traditionellt belägen bebyggelse kring Örekilsälvens norra dalgång.

Kommunikationer

- Bohusbanan
- Väg E6
- Väg 162 (till oljeterminal i Lysekil)

Energidistribution och -produktion

- 400 kV Trollhättan-Munkedal-Norge
- 130–400 kV Brofjorden-Munkedal-Trollhättan (planerad)
- Vindbruksområden Jermunderröd och Kynnefjäll enligt energimyndighetens beslut 2014-01-13.

Totalförsvaret

Riksdagen har i den försvarspolitiska inriktningen för perioden 2016–2020 beslutat att en sammanhängande planering för totalförsvaret ska återupptas. Beslutet medför att totalförsvarfsplaneringen ska beaktas i all samhällsplanering. Vidare har regeringen i planeringsanvisningar för det civila försvaret specificerat att myndigheter har särskilt ansvar inför och vid höjd beredskap, enligt förordning 2015:1052, och att dessa ska återuppta planeringen för sin beredskap inom ramen för det civila försvaret.

- Militärt försvar
- Sågebackens skjutfält i Uddevalla kommun (bullerzon)
- Skredsviks övningsområde och hamn i Uddevalla kommun som inbegriper ett kustavsnitt sydost om Gårvik.

Munkedals kommun påverkas av riksintressena Skredsviks övningsfält samt Sågebackens skjutfält, vilka utgör riksintresse för totalförsvarets militära del. Riksintressena har en omgivningspåverkan dels i form av buller, dels i form av hinderfrihet. I övrigt finns inga riksintressen inom kommunen som kan redovisas öppet. Inom riksintressets påverkansområde kan det till exempel vara olämpligt att uppföra störningskänslig bebyggelse. Försvarsmakten ska därför kontaktas i tidigt skede i sådana plan- och bygglovsärenden.

Hela landets yta är samrådsområde för objekt högre än 20 m utanför tätort och högre än 45 m inom sammanhållen bebyggelse. Det innebär att alla ärenden avseende höga objekt måste skickas på remiss till Försvarsmakten.

Särskilda hushållningsbestämmelser enligt miljöbalken 4 kap

Områdena nedan är, med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i områdena, i sin helhet av riksintresse. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd i dessa områden endast om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden. Bestämmelserna utgör inte hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller av det lokala näringslivet eller för anläggningar som behövs för totalförsvaret.

Kustzonen

- Fritidsbebyggelse får komma till stånd endast i form av kompletteringar till befintlig bebyggelse och om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdets naturvärden. Om det finns särskilda skäl får dock annan fritidsbebyggelse komma till stånd, företrädesvis sådan som tillgodoser det rörliga friluftslivets behov.

Riksintressenas säkerställande inom kustzonen möjliggörs främst genom en begränsning av framtida bebyggelseexploatering och tillförsel av närsalter till Gullmarn. Det pågående arbetet med förvaltningsplan för Gullmarn, som leds av Länsstyrelsen i Västra Götaland, kan förhoppningsvis leda till att en långsiktigt hållbar situation uppnås genom åtgärder inom hela Gullmarns avrinningsområde.

En minskning av närsalterna i fjorden kan i första hand uppnås genom en reduktion av gödande ämnen, främst kväve och fosfor, från åker- och skogsmark. Aktiviteter i syfte att minska effekten av denna näringstransport har påbörjats bl a genom anläggande av våtmarker där vegetationen kan binda näringsämnen innan de når havet.

Den kompletterande bostadsbebyggelse som föreslås, inklusive konvertering från fritidstills boende, föreslås enligt riktlinjerna i översiktsplanen ske på ett sådant sätt att det rörliga friluftslivet och naturvärden ges största möjliga hänsyn samt under förutsättning att den planerade va-ledningen är framdragen.

Riksintresse för totalförsvaret

Riksintresset för totalförsvarets militära del (3 kap § andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som av sekretesskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Kännedom om dessa finns hos kommunen och länsstyrelsen. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av riksintresset.

Kompletteringsområden

Av de föreslagna utbyggnadsområdena i ÖP omfattas de sk kompletteringsområdena (se avsnittet Havsbandet, Del I) med viss omnejd utmed Tungenäskusten (särskilt Sjöris, Röd, Gårvik, Bergsvik, Munkedals hamn och de delar av Saltkällan som är belägna väster om väg E6) av de särskilda hushållningsbestämmelserna.

Kompletteringsområdena föreslås i anslutning till befintliga bebyggelseområden. En utbyggnad inom dessa bedöms, efter fördjupade studier i detaljplaneskedet, kunna genomföras utan att medföra påtaglig skada på riksintresset.

Lämpligheten av exploatering inom kompletteringsområdena har i princip redan prövats i samband med FÖP 2001 för Munkedal och Tungenäset. Även lämpligheten av att exploatera området vid Saltkällans säteri och delar av Munkedals hamn, inklusive hamnområdet, har prövats.

Övriga områden mellan kompletteringsområdena föreslås fredas från ytterligare bebyggelse.

Södra Bullaresjön med närområde och del av Kynnefjäll (Enningsdalälvens avrinningsområde)

- Vattenkraftverk samt vattenreglering eller vattenöverledning för kraftändamål får inte utföras.

Miljökvalitetsnormer (MKN), miljöbalken kap 5

Miljökvalitetsnormer är ett juridiskt bindande styrmedel som infördes i miljöbalken 1999, för att komma till rätta med miljöpåverkan från diffusa utsläppskällor som till exempel trafik och jordbruk. Normer finns för utomhusluft, yt- och grundvatten, fisk- och musselvatten samt omgivningsbuller. I det fall en MKN överskrids eller riskerar att överskridas ska ett åtgärdsprogram upprättas.

Utomhusluft

För utomhusluft infördes 2010 nya bestämmelser för att införliva EU:s nya luftkvalitetsdirektiv (Luftkvalitetsförordningen 2010:477). Normerna syftar till att skydda människors hälsa och miljö. För hantering av MKN utomhusluft hänvisas till Naturvårdsverkets ”Luftguiden - Handbok om MKN för utomhusluft” (2011).

Vattendirektivet

EU:s ramdirektiv för vatten antogs 2000. Direktivet innebär att Sverige skall kartlägga och analysera alla vatten, fastställa mål/kvalitetskrav och upprätta åtgärdsprogram för vattenmiljöerna, samt att övervaka dem. Målet är att alla vatten, med några få undantag för modifierade vatten, ska nå minst god vattenstatus till 2015. 2004 infördes vattendirektivet i svensk lagstiftning genom bland annat vattenförvaltningsförordningen (SFS 2004:660) med sikte på miljökvalitetsnormer. 2009-12-15 beslutade vattenmyndigheten om miljökvalitetsnormer för samtliga vattenförekomster i Sverige. Samtidigt fastställdes åtgärdsprogram samt förvaltningsplaner för perioden 2009–2015 för västerhavets vattendistrikt.

I december 2016 beslutade Vattendlegationen om ny förvaltningsplan och nytt åtgärdsprogram, samt fastställde nya miljökvalitetsnormer för vatten. Nya klassningar har baserats på fler parametrar än år 2009, bland annat fysisk påverkan och morfologi, vilket har medfört ändrad status på flera vattenförekomster.

Miljökvalitetsnormerna finns i Länsstyrelsens författningssamling. Åtgärdsprogrammen innehåller åtgärder för att nå god vattenstatus och riktar sig till myndigheter och kommuner. Direktivet berör i hög grad kommuner och dess mark- och

vattenanvändning. Kommunen blir t ex berörd som ansvarig för fysisk planering enligt plan- och bygglagen, som tillsynsmyndighet för det lokala miljöarbetet och som ansvarig för dricksvattenproduktion och avloppsrening.

Omgivningsbuller

För hantering av bullerproblematiken vid planering av bostäder hänvisas till Boverkets allmänna råd, Buller i planeringen, där förutsättningarna för avsteg från riktlinjerna redovisas. Frågan utreds vidare på nationell nivå med avrapportering hösten 2013.

Övriga intressen enligt miljöbalken

Natura 2000-områden, EU-direktiv

Inom EU:s medlemsländer pågår uppbyggnaden av ett ekologiskt nätverk av naturområden som kallas Natura 2000. Avsikten är att skapa förutsättningar för ett bevarande av viktiga livsmiljöer för arter av vilda djur och växter vilka krymper i snabb takt med utrotningshot som följd. Natura 2000-arbetet grundas på två EU-direktiv, fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet. Natura 2000-områden i kommunen är:

- Bredmossen–Hensbacka
- Vågsäter bokskog
- Bredmossen–Dalen
- Kynnefjäll A och Kynnefjäll B
- Örekilsälven
- Frustugutjärnet
- Gullmarn (vattenområdet)

Dessa områden ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada naturmiljön.

Naturreservat

- Bredmossen (vid Hensbacka)
- Bredmossen (vid Dalen)
- Gunnarsbo
- Södra Harska
- Vågsäter
- Vågsäter bokskog
- Strömmarna
- Kviström
- Kynnefjäll A och B
- Gullmarn
- Malevattnet

Arbete med naturreservat för delar av nedre Örekilsälven pågår.

Landskapsbild

1 maj 2011 trädde den europeiska landskapskonventionen i kraft i Sverige då ratificering skedde. Denna innebär att landet förbinder sig att inarbeta konventionens intentioner i den nationella lagstiftningen. I konventionen understryks att landskapet är en gemensam tillgång och ett gemensamt ansvar. I konventionen lyftes landskapets sociala betydelse fram samtidigt som vikten av att människor kan delta aktivt i värdering och förvaltning av landskapet understryks. Landskap är enligt definitionen *”ett område sådant som det uppfattas av människor och vars karaktär är resultatet av påverkan av och samspel mellan naturliga och/ eller mänskliga faktorer”*.

Inom kommunen har följande områden landskapsbildsskydd:

- Alnässjön
- Örekilsälvens dalgång
- Torreby
- Bottnafjorden och Tåsterödsvattnet
- Vågsäter
- Torp övre
- Skulevik

Strandskydd

Generellt gäller att vid samtliga större sjöar och vattendrag råder strandskydd inom en zon 100 m från strandkanten, på land och i vattnet. För vissa delar av kuststräckan är skyddet utökat till 300 m i båda riktningarna. Undantagna är bl a vissa detaljplanerade områden. Vissa bäckar och åar har ett 25 m brett strandskydd genom tillägg av Länsstyrelsen för Västra Götalands län.

1 februari 2010 trädde en ny lag med förändrade regler kring strandskyddet i kraft. Genom den nya lagstiftningen möjliggörs ett differentierat strandskydd. Dessutom ges kommunerna ansvar för dispenshandläggning och upphävande av strandskyddet, samt möjlighet att inom områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen – så kallade LIS-områden – kunna medge viss strandnära bebyggelse. Bohuskusten och Gullmarn är undantagna från LIS-reglerna. Munkedals kommuns tematiska planeringsunderlag för LIS (feb 2010) utgör bilaga till ÖP, och utpekade LIS-områden är inarbetade i ÖP.

Samtliga utökade strandskydd upphör att gälla 1 januari 2015. Härvid återinträder det generella strandskyddet om 100 m. Arbete pågår inom länsstyrelsen för att se över och ta fram förslag på en eventuell förnyad utvidgning av strandskyddet. Förslag kommer att remitteras till kommunerna tidigt 2014, och beslut om nya strandskyddsavgränsningar kommer att ske under slutet av 2014.

Naturminnen

- Suttene 1:1 (glaciala jättegrytor)

Ekologiskt särskilt känsliga områden

Mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. Sådana områden inom kommunen utgörs av naturbetesmark, slätterängsrester (ängs- och hagmark), småbiotoper i odlingslandskapet, ädellövskogar, värdefulla odlingslandskap (natur- och kulturvärden), sötvattensamlingar och våtmarker/kärr, havsöringsförande vattendrag samt grunda bottnar i havet (reproduktionsområden).

Biotopskydd

Generellt biotopskydd omfattar bl a åkerholmar i jordbrukslandskap, stengärdsgårdar och alléer.

Djurskydd

Valbergs flåg vid Kärnsjön är klassat som fågelskyddsområde med höga ornitologiska värden.

Stora opåverkade områden

Inom kommunen är Kynnefjället och Herrestadsfjället klassade som stora opåverkade områden. Dessa ska värnas mot exploateringsföretag. Kommunen föreslår vid översynen av riksintresse av friluftslivet att större delen av de opåverkade områdena skall omfattas av riksintresse för friluftsliv.

Hälsa och säkerhet (A)

I detta avsnitt hanteras de övergripande och nationellt intressanta frågorna kring hälsa och säkerhet. Lokala intressen redovisas i avsnittet ”Hälsa och säkerhet (B)”.

Klimatförändringar

”Klimatförändringarna är det största globala miljöproblem som människan har orsakat och förmodligen också det som kommer att bli svårast att lösa.” (Miljömålsrådet).

Vi befinner oss i en tid då klimatfrågorna diskuteras globalt och där vi ser påtagliga tecken i de stora ekologiska systemen som tyder på en omfattande mänsklig miljöpåverkan. Hur stor denna är och med vilken hastighet bli klimatet förändras vet vi inte med säkerhet. Klimatförändringarnas konsekvenser ställer dock krav på att vi ökar vår kunskap om samhällets sårbarhet och behov av anpassning. För att ge indikationer om vilka effekter klimatförändringarna kan få bedrivs klimatforskningen bli kring tänkbara scenarier. I Sverige leds arbetet av bla SMHI (SWECLIM), som för västkusten bla ger följande exempel på indikationer för en analysperiod fram till år 2100 (källa: www.smhi.se):

- ”Årsmedeltemperaturen ökar enligt beräkningarna med drygt 4° C fram till år 2100” enligt ett scenario ”och med drygt 5° C” enligt annat.
- ”Den maximala nederbörden under 7 sammanhängande dagar beräknas öka med omkring 20 % till år 2100.”

Även om det finns stora osäkerheter i de klimatmodeller som används, både i tidsperspektiv och i omfattning, är tendenserna tydliga. Den kanske tydligaste tendensen, både i ett lokalt perspektiv enligt ovan och i ett globalt, är temperaturhöjningen. En förhöjd årsmedeltemperatur kan ge drastiska följder som extremt väder, förändrade nederbördsmönster, förändrade vindar och havsströmmar, med förmodade stora konsekvenser för jordbruk, samhällsbyggande, kultur, ekonomi och ekosystem.

För att motverka pågående och framtida klimatförändring i ett längre tidsperspektiv behövs samhällsförändringar på global nivå, men även lokala strategiska åtgärder behövs för att värna intressen som är hotade redan idag.

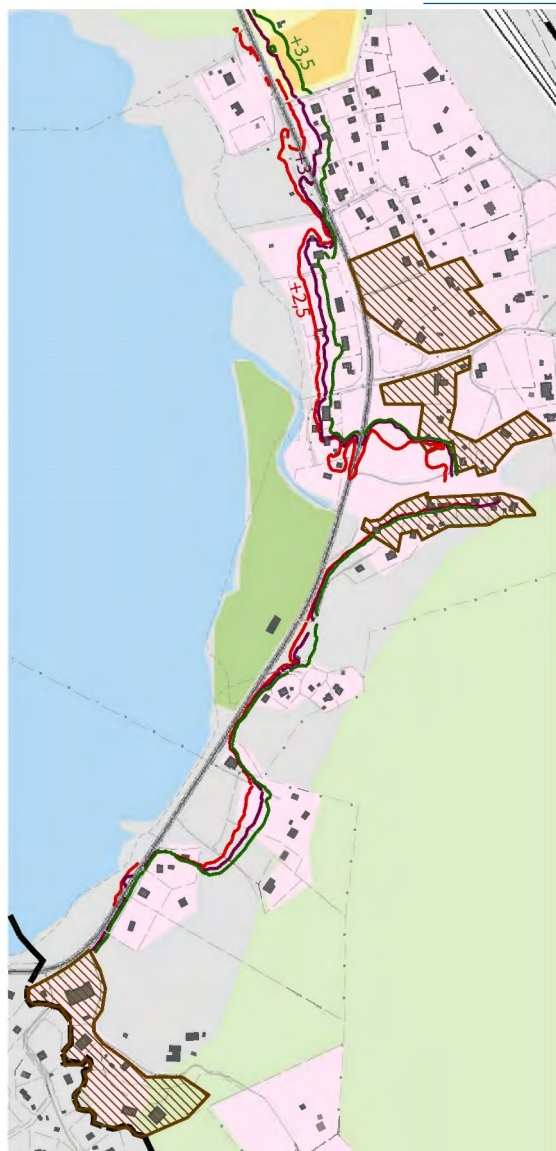
Skred- och rasrisker, erosion

Kommunen har gjort stora insatser för att åtgärda områden med dålig stabilitet inom bebyggda områden i Munkedal. I en översiktlig stabilitetskartering från 2001, utförd av Räddningsverket, kan man översiktligt utläsa stabilitetsförhållanden för bebyggda områden. SGI har också gjort en översiktlig kartering, december 2004, av förutsättningar för erosion. Längs bli Örekilsälven förekommer stranderosion.

Översvämningsrisker

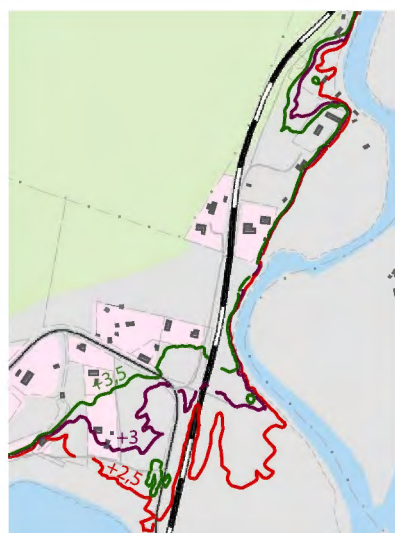
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har karterat samt beräknat översvämningsrisken för Örekilsälven och Munkedalsälven vid 100-årsflöden, 200-årsflöden och beräknat högsta flöde. Vid beräknat högsta flöde med befintliga ingångsdata överströmmas broarna 15-295-1 och 40-3865-1 längs Örekilsälven samt bro 15-334-1 längs Munkedalsälven.

Klimatscenarier indikerar för de kommande 100 åren att bl.a. ökad nederbörd med ökade flöden i vattendrag och förhöjda nivåer i sjöar och vattendrag kan förväntas. Hänsyn till effekterna av framtida klimatförändringar bör vägas in vid översiktsplanering. För information om hur risker för översvämnning kan hanteras i planeringen hänvisas till länsstyrelsens handbok ”Stigande vatten”.

Teckenförklaring

- Höjdnivå +2,5 m
- Höjdnivå +3 m
- Höjdnivå +3,5 m
- Otillräcklig kunskap om stabiliteten

Saltkällan

Munkedals hamn

En översiktlig redovisning av översvämningszoner är framtagen av tidigare Räddningsverket för Örekils- och Munkedalsälven.

Vattensståndet i Örekilsälven mäts regelbundet av SMHI vid en mätstation strax norr om Kviströmsbron i Munkedal. Vid nybyggnad av bostadsbebyggelse rekommenderas lägsta nivå för överkant bottenplatta för byggnader vara ca 3,5 meter över normalvattennivån (RH 2000). Bedömningen görs från fall till fall, och det är möjligt att bygga med bostadsdelar under denna höjd om byggnadens funktion och användning bedöms medge detta, utan att risk för människors hälsa och säkerhet uppstår. I bedömningen bör även beaktas risk för påverkan på egendom och ekonomiska konsekvenser av översvämning. I myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB, tidigare Räddningsverket) regi pågår arbetet med att forma en översvämningsförordning. I ett första steg har en analys genomförts av översvämningsrisker i Sverige. Se www.msb.se

Minskade utsläpp

I Munkedals kommuns Energiplan och klimatstrategi 20082012 (KF 2008) är ambitionen att utöver minskad energianvändning, även reducera utsläppen och därmed minska påverkan av växthusgaser inom Munkedals kommun.

Saltkällan och Munkedals hamn

Vid Saltkällan finns områden med befintlig bebyggelse, 22 fastigheter fördelade på fyra delområden, där kommunen noterar att kunskapen om markstabiliteten är otillräcklig och markförhållandena skulle behöva klargöras. Detta är en viktig fråga att reda ut i den fortsatta planeringen, för att klargöra om risk för skred och erosion föreligger, och om detta kan innebära en risk för de boendes hälsa och säkerhet.

Innan de geotekniska förhållandena är utredda kan inga bygglov beviljas för förändringar som till- eller ombyggnad, ej heller kan inkoppling till kommunalt VA medges. För att det åter ska vara möjligt att utveckla fastigheterna inom aktuella områden behöver eventuella risker klargöras och åtgärdas. De enskilda fastighetsägarna har det juridiska ansvaret för den egna fastigheten. Därmed åligger det fastighetsägaren att bekosta utredning och eventuella åtgärder. Kommunen kan ombesörja att utredningen genomförs förutsatt att finansieringen ordnas av fastighetsägaren.

Av ekonomiska och tekniska skäl är det lämpligast att göra utredning av geotekniska förhållanden för större område i ett sammanhang, istället för att undersöka enskilda fastigheter. Därför rekommenderar kommunen att fastighetsägarna går samman i grupper inom berörda områden och gemensamt låter ta fram erforderliga utredningar.

Vid Saltkällan och Munkedals hamn finns områden som idag är känsliga för översvämning, då de ligger lågt i terrängen. Även här är befintliga fastigheter berörda. Då höjda vattennivåer och ökad risk för översvämningar är att vänta i framtiden är det viktigt att beakta detta redan idag, för att undvika risk för hälsa och säkerhet. Åtgärder kan i framtiden bli nödvändiga för att skydda fastigheterna mot översvämning eller mildra konsekvenserna av en sådan.

Nationella och regionala mål

Nationella mål

Miljömål

I Sverige finns miljökvalitetsmål för 16 olika målområden. Syftet med målen är att nå en miljömässigt hållbar utveckling på lång sikt och att:

- främja människors hälsa
- värna den biologiska mångfalden och naturmiljön
- ta till vara kulturmiljön och de kulturhistoriska värdena
- bevara ekosystemens långsiktiga produktionsförmåga
- trygga en god hushållning med naturresurserna

16 nationella miljömål

Ur målet om God bebyggd miljö:

- En långsiktigt hållbar bebyggelsestruktur utvecklas.
- Det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet värnas/utvecklas.
- Natur- och grönområden med närhet och tillgänglighet värnas.
- Människor utsätts inte för skadliga luftföroreningar och buller m m.
- Mark- och vattenområden är fria från gifter, skadliga ämnen m m.
- Avfallshanteringen är effektiv för samhället och enkel att använda för konsumenterna.
- Avfallet förebyggs samtidigt som resurserna i det avfall som uppstår tas tillvara. Risker för hälsa och miljö minimeras.
- Avfallshanteringen är effektiv för samhället och enkel att använda för konsumenterna. Avfallet förebyggs samtidigt som resurserna i det avfall som uppstår tas tillvara. Risker för hälsa och miljö minimeras.

Riksdagen fattade i april 2012 beslut om ny målstruktur för miljöarbetet vilket bl.a. innebär nya preciseringar och etappmål.

Folkhälsomål

Av PBL:s portalparagraf framgår bl a att planering och byggande ska ske så att en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö främjas, såväl för människorna i dagens samhälle som för kommande generationer. Innebörden har bl a tagit sig uttryck i de nationella folkhälsomålen för människors hälsa och välbefinnande. De anger centrala bestämningsfaktorer för hälsa. För den fysiska planeringen bör särskilt beaktas:

- Delaktighet och inflytande i samhället (tillgänglighet, demokrati)
- Sunda och säkra miljöer och produkter (trafikmiljöer)
- Barns och ungas uppväxtvillkor (bostäder, offentliga miljöer)
- Ökad fysisk aktivitet (gång- och cykelvägar, vandringsleder m m)

Energianvändningen i Sverige och EU, utsläpp av växthusgaser

Användningen av fossila bränslen vid energitillförsel leder till ökade utsläpp av växthusgaser. Därför har EU beslutat om olika direktiv som ska motverka detta. 2009 antogs ”EU:s klimat- och energipaket” om mål fram till 2020. Dessa mål är styrande för energi- och klimatpolitiken.

Måläret 2020 ska för Sveriges del följande ha uppnåtts:

Nationella folkhälsomål

- Andel förnybar energi skall vara 50 %
- Andel förnybar energi inom transport skall vara 10 %
- Energieffektivisering skall vara 20 %
- Minskade utsläpp av växthusgaser skall vara 40%

Energiproduktion påverkar flertalet nationella miljömål på olika sätt vilket gör att effektiv energianvändning, med minskad energiproduktion som följd, bidrar positivt till många miljömål såsom Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning, God bebyggd miljö, Levande sjöar och vattendrag, Storslagen fjällmiljö och Giftfri miljö.

Regionala mål

Mål för Västra Götalandsregionen

”Vision Västra Götaland – det goda Livet” är den gemensamma utgångspunkten för hur Västra Götaland ska utvecklas för att vara en attraktiv region att bo och verka i. Ett hållbart samhälle ska tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers behov. Alla beslut ska utformas på ett sätt som beaktar ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenser i ett längre tidsperspektiv. Förutom visionen om det goda livet omfattar visionen tre delar:

- Hållbar utveckling i tre dimensioner: den sociala, det vill säga människors möjligheter till utveckling i samklang med omgivningen, den miljömässiga/ ekologiska och den ekonomiska.
- Arbetet genomsyras av tre perspektiv: Västra Götaland – en enhet; jämställdhet, integration, internationalisering.
- Fem fokusområden prioriteras: näringsliv, kunskaps- och kompetensutveckling, infrastruktur–kommunikationer, kultur samt hälsa.

Regionala miljömål

De regionala miljömålen utgår från riksdagens beslutade nationella miljömål. Miljömålen för Västra Götalands län ska därmed vara en grundläggande utgångspunkt för ett miljöarbete som berör en lång rad aktörer på både regional och lokal nivå i länet. Länsstyrelsen i Västra Götaland och Skogsstyrelsen fastställde regionala miljömål första gången 2003. Under våren 2008 uppdaterades målen.

Lokala intressen

Munkedal idag

Landsbygdskommun

Nuvarande kommun bildades 1974 av tidigare kommunerna Munkedal, Svarteborg och Sörbygden. Munkedals kommun, med sin landareal på 638 km², är till ytan den tredje största kommunen i Bohuslän. Munkedal ligger ca 10 mil norr om Göteborg och är bl a känt för sitt vackra böljande landskap, för sin slottsgolfbana (Torreby), sitt laxfiske (Örekilsälven), sin jordbruksskola (Dingle), sitt pappersbruk, sin tysthet och orördhet (Kynnefjäll) och mycket mera. Lägg därtill goda motorvägs- och järnvägsförbindelser, potential för handel, logistik och turism, en gemensam vision om en hållbar utveckling i alla led, för alla.

Kommunen har fem tätorter; centralorten Munkedal, Dingle, Hällevadsholm, Hedekas och Torreby. Hela Munkedals kommun, utom centralorten Munkedal, definieras som tätortsnära landsbygd enligt glesbygdsverkets definition, dvs det är mindre än 45 minuter till närmaste tätort med minst 3 000 invånare. Den tätortsnära landsbygden utgör därmed över 99% av kommunens yta, varav av 5% utgörs av större sjöar och vattendrag.

Befolkning

Av kommunens ca 10 205 invånare (SCB 31 dec 2013) bor 3820 personer i centralorten Munkedal, där det erbjuds ett rikt och varierat utbud av varor och tjänster. I övriga större tätorter Dingle (898), Hällevadsholm (797) och Hedekas (360) bor sammanlagt 2055 invånare (SCB 2011). Trots en lägre grad av service bor det fler människor på landsbygden, än i samhällena tillsammans.

Som många andra mindre kommuner har även Munkedals kommun sedan ett antal år en minskande folkmängd, främst för att det föds få barn i kommunen. Sedan nittiotalet, när kommunen erfor en viss befolkningsökning upp till ca 11.150 invånare, har invånarantalet minskat successivt, med en utplanande minskning sedan 2005, tack vare ökad inflyttning. Under 2009 och 2011 skedde till och med en viss befolkningsökning. Under 2011 och 2012 minskade Munkedals befolkning åter med totalt ca 50 personer. Under 2013 har befolkningen dock ökat igen. Även grannkommunerna har huvudsakligen haft minskande befolkning under senare år. Undantaget är Uddevalla kommun som har en ökande befolkning.

Nettoökningen av inflyttning till Munkedals kommun sedan 2011 har främst varit till centralorten. Övriga områden har haft en minskning.

Medelåldern i kommunen är högre än i riket som helhet (43,8 år jfr. 41,4 år 2012), och ökar i högre takt än i riket (2,4 år jfr. 1,2 år på 15 år).

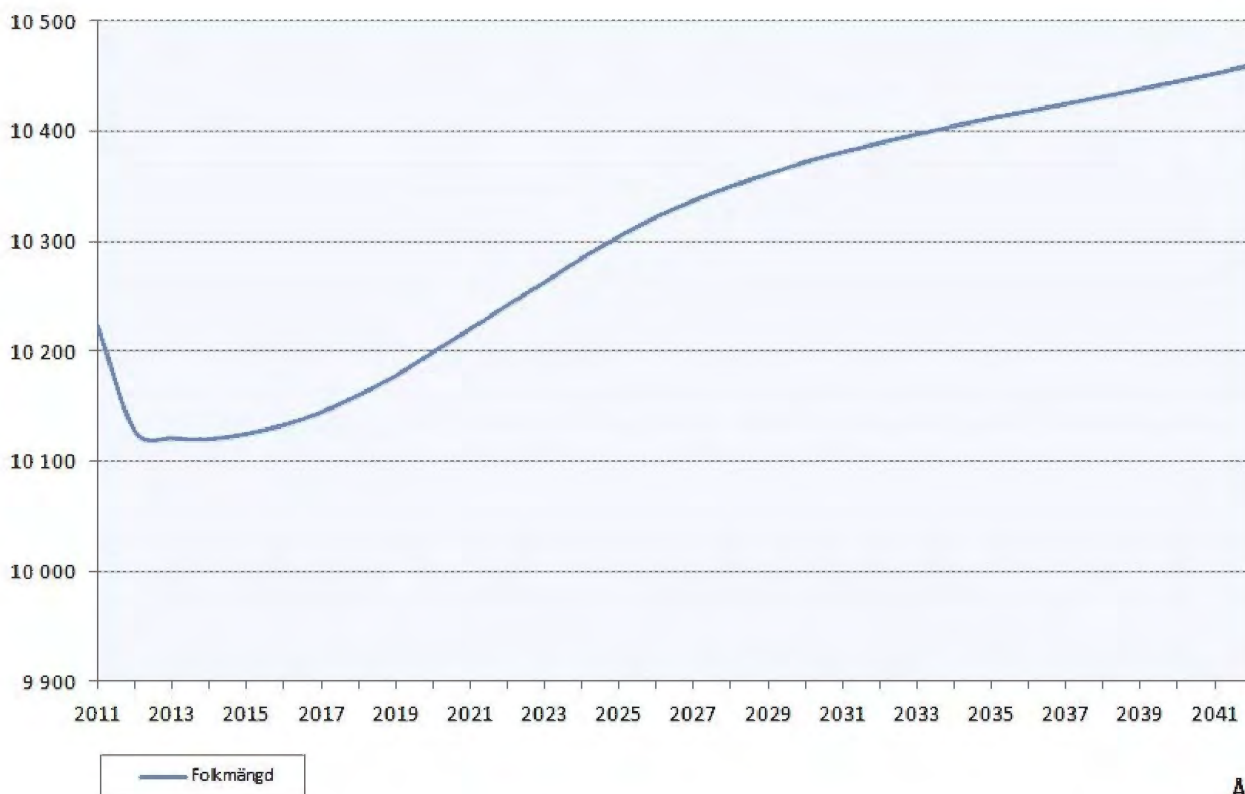
Arbetsmarknad och pendling

Dagens rörliga arbetsmarknad ställer höga krav på effektiv pendling. Kommunens strategiska läge utmed E6 medför att arbetsmarknaden har kommit närmare Munkedalsborna som därmed kan få ett större utbud av arbetstillfällen. E6-sträckningen genom kommunen innebär restider omkring en timma till såväl norska gränsen som Göteborg. Med sina 98 km till Göteborg ligger Munkedals tätort inom den 100-kilometersradie man kan definiera som Göteborgsregionen. Restiden med buss till Göteborg varierar idag mellan 1 timma 20 minuter och 1 timma 50 minuter. I januari 2009 sattes ett nytt expressbussystem i bruk vilket avsevärt förbättrat de kollektiva pendlingsmöjligheterna till Göteborg, Uddevalla, Trollhättan och Vänersborg, Högskolan Väst, m m. Dessutom finns trafik till Uddevalla med tåg varje timma, vilket ger täta och korta pendlingstider. Pendlingsparkering har anlagts vid Håby i anslutning till bussterminalen – Håbyterminalen – som är en knutpunkt för närregionens expressbusstrafik.

2011 var antalet inpendlare resp. utpendlare till kommunen 1217 resp. 2081(SCB). Ca hälften av utpendlingen sker till grannkommunerna, och främst till Uddevalla.

Antal förvärvsarbetande kommuninvånare mellan 20 – 64 år är ca 4 290. Ca 2 520 har sin arbetsplats inom Munkedals kommun (SCB 2010–11). Kommunens största arbetsplatser är de kommunala förvaltningarna som sysselsätter ca 900 personer, samt företaget Arctic paper som sysselsätter ca 330 personer. Jord-, skogs- och byggverksamhet utgör en viktig del av sysselsättningen i kommunen, framför allt i inlandet. Byggnadsverksamhet sysselsätter ca 135 personer och jordbruket sysselsätter ca 200 personer.

Antal
Personer

Befolkningsprognos för Munkedal från Statistiska centralbyrån

Näringsliv

Kommunens näringsliv präglas i övrigt av sina totalt ca 1100 företag i skiftande branscher med tonvikt på småskalighet. Bland de större företagen noteras Pappersbruket Arctic Paper Munkedal AB vilket som sagt är kommunens största privata arbetsplats, och New Wave Mode AB med 95 anställda i Dingle, som är Sveriges största grossist av profilplagg med varumärken som Clique och New Wave.

Jordbruket har stor betydelse i kommunen som näring men också som formare av ett attraktivt landskap. Besöksnäringen har en stor potential att utvecklas och ta marknadsandelar främst inom natur- och upplevelseindustrin. Kulturhistoriskt intressanta miljöer, som Lökebergsristningarna, bautastenarna vid Stenehed och kvarnmiljöerna vid Borgmästarbruket informeras om på skyltar och kompletterats med parkeringsplats som ett led i att stärka besöksnäringen.

Vid E6 mellan Munkedalsmotet och Dinglemotet finns efterfrågan och därmed potential för handels- och verksamhetsutveckling.

Utbildning och service

Dingle Naturbruksgymnasium erbjuder cirka 115 ungdomar plats, fördelade på arbete med hund, hästhållning, lantbruk och trädgård. Det finns 178 platser för vuxenelever på Komvux och YH utbildningar. Internatet har ca 200 platser. Det finns ca 40 arbetstillfällen på skolan idag. För Dingles näringsliv utgör skolan också ett viktigt underlag till försäljning av varor och tjänster.

Bostäder

Enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska varje kommun planera bostadsförsörjningen i syfte att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs. Riktlinjerna för bostadsförsörjning ska antas av kommunfullmäktige under varje mandatperiod. Arbetet med bostadsförsörjning och översiktsplanering har ömsesidiga och tydliga samband bl.a. när det gäller att bedöma och planera för framtida utbyggnadsbehov. Den fysiska planeringen skapar förutsättningar för kommunen att leva upp till bl.a. de riktlinjer som antagits för bostadsförsörjningen.

Munkedals kommun har tagit fram en bostadspolitisk vision, ”Bostadspolitik i Munkedals kommun 2014–2018”, som redovisar hur kommunen avser att ordna bostadsförsörjningen. Tillhörande faktabilaga innehåller aktuell statistik kring bostäder i Munkedal. Dessa dokument antogs av Kommunstyrelsen 2014.

Bostad med solpanel på taket

Landskapet

Munkedals kommun består av varierande landskapstyper, alltifrån det typiska bohusslänska med dramatiskt uppskjutande berg ur bördiga slätter, som vid Bärfendal, till ”fjällnatur” och hedlandskap på Kynnefjäll i de nordligaste delarna. Kynnefjäll är ett vildmarksområde mellan Bullaresjöarna och Örekilsälven.

Längst i söder når kommunen havet via de inre delarna av Gullmarsfjorden, Sveriges enda riktiga tröskelfjord. Gullmarn är ett naturvårdsområde som har ett unikt djur- och växtliv. Många arter är sådana som annars bara kan hittas på stort djup i Skagerrak och i arktiska vatten.

Örekilsälven vid Gunnarbo

Naturmarkerna

Munkedals kommun är rik på värdefulla naturlandskap. Det är svårt att kortfattat beskriva den mångfald av upplevelser som bjuds, många gånger hänförande. Mest känt är kanske Kynnefjäll i nordväst med sin storslagna landskapsbild, orörda vildmark och sitt rika fågelliv. Här finns intressanta faunabiotoper och fina fiskevatten. Bohusleden löper genom området utefter kommungränsen.

I dalgången nedanför Kynnefjäll ringlar sig Örekilsälven fram i meanderslingor som bildar en mycket värdefull landskapsbild. Området har unik och riklig förekomst av gråal, rikliga fornlämningar och traditionellt belägen bebyggelse från 1850- till 1920-talet. Örekilsälven och Kärnsjön hyser värdefulla fiskbestånd. Här finns en välbevarad herrgårdsmiljö kring Torp och vid Örekilsälven finns en vildmarkscamping, Vaglens verksamhet.

Förbättrade vandringsvägar för fisken skulle förbättra fiskebeståndet uppströms vid Torp.

Söder om Hedekas ligger dalgången Hajumsälven–Brattöns Gård som karaktäriseras av imponerande meanderslingor i odlingslandskapet. Hajumsälven hyser värdefulla fiskbestånd. Området är rikt på fornlämningar och kulturhistoriskt värdefull bebyggelse.

I nordväst ligger södra delen av Södra Bullaresjön inom kommunen. Området utgör med sina omväxlande stränder ett mycket naturskönt landskap som också är av geologiskt intresse. Anslutande vattendrag har fiskeribiologiskt intresse och flera av dem har också intressanta erosionsformer och fågelrika miljöer. Den intressanta, välbevarade äldre bebyggelsen i kombination med det vackra odlings- och beteslandskapet med närheten till sjön är karaktäristiskt för området. Det i väster närliggande Bärfendal är ett unikt, naturskönt dalgångslandskap kantat av höga bergssidor. Äldre bebyggelse från 1800-talet

och början av 1900-talet ligger här karaktäristiskt placerad intill bergssidorna. Området är också rikt på fornlämningar.

I den andra kommunänden ligger det vackra Herrestadfjället. Fjället är välbesökt och utgör ett riksintresse för friluftslivet. Det finns gott om vandringsleder, stigar och brukningsvägar. Bohusleden löper genom området från söder till norr. Områdets sydöstra delar omfattas av bullerzon kring Sågebackens skjutområde.

Vy mot Svarteborgs kyrka

Landsbygden

Kommunens landsbygdsområden bjuder liksom naturområdena på storslagna landskapsvyer och värdefulla natur-, kultur- och friluftsmiljöer. Stora delar av området är ovanligt tätt på fornlämningar. Området omfattar Svarteborg, som i den sydöstra delen upptas av en israndsavlagring i form av en långsträckt kulle som höjer sig ca 25 m över det omgivande jordbrukslandskapet. Natur- och bebyggelsemiljö utgör ett karaktäristiskt blickfång i landskapet och har anor långt tillbaka i tiden. Större delen av fornlämningarna är av järnålderskaraktär. Upp mot Södra Bullaresjön ligger Aspång med ett betydande fornlämningsbestånd som speglar en gammal järnåldersbygd.

Nordost om Hedekas ligger området Lersjön–Sanne–Lersäter. Miljön kring Lersjön visar ett variationsrikt landskap med såväl fornlämningar som välbehållen äldre bebyggelse. Vid Långön–Brattöns gård finns välbevarad äldre bebyggelsemiljö med kvarngrunder utmed Brattöälven. Längre söderut, längs Kärnsjön, ligger Åboland med välbevarad äldre bebyggelse, odlingslandskap och rik förekomst av fornlämningar.

Omkring dessa områden ligger Övriga Svarteborg och Övriga Sörbygden, vilka utgörs av omväxlande jord- och skogsbruksbygd.

Tysta områden

Två områden föreslås i ÖP att värnas som ”tysta” – dels kring naturreservatet Kynnefjäll, dels kring naturreservatet Bredmossen (i Kynnefjäll). Tysta områden definieras i en studie utförd på uppdrag av Länsstyrelsen Västra Götaland som områden där störande samhällsbuller understiger en ekvivalent ljudtrycksnivå av 30 dB(A) som en medelnivå under året. 30 dB(A) kan jämföras ungefär med en viskning på en meters håll. Ljud uppfattas som olika störande beroende på källan, därav preciseringen att det är i stort sett full befrielse från störande samhällsbuller som avses. De tysta områdena är en viktig resurs för folkhälsan då de erbjuder exklusiv möjlighet för Munkedalsborna att kunna vistas utomhus i en bullerfri miljö.

Munkedal i regionen

Strategiskt läge

Munkedal har ett kustnära inlandsläge mitt emellan Göteborg (95 km) och Svinesund (80 km). Det närmaste regioncentrat är Uddevalla, ca 25 km från Munkedals tätort. Från centralorten Munkedal är det mindre än 30 minuter till Lysekil, Smögen, Fjällbacka och Grebbestad. Från Dingle–Bärfendal är det cykelavstånd till Bovallstrand–Hamburgsund. Det geografiska läget sammanlänkar de norra bohuskustkommunerna med de sydvästra Dalslandskommunerna och trestadsregionen, allt närmare knutet till Uddevalla- och Göteborgsregionen, och efter hand Oslo-regionen – med goda möjligheter att vara en stark tillväxtkommun – för olika regionala värden och intressen.

Regional samverkan

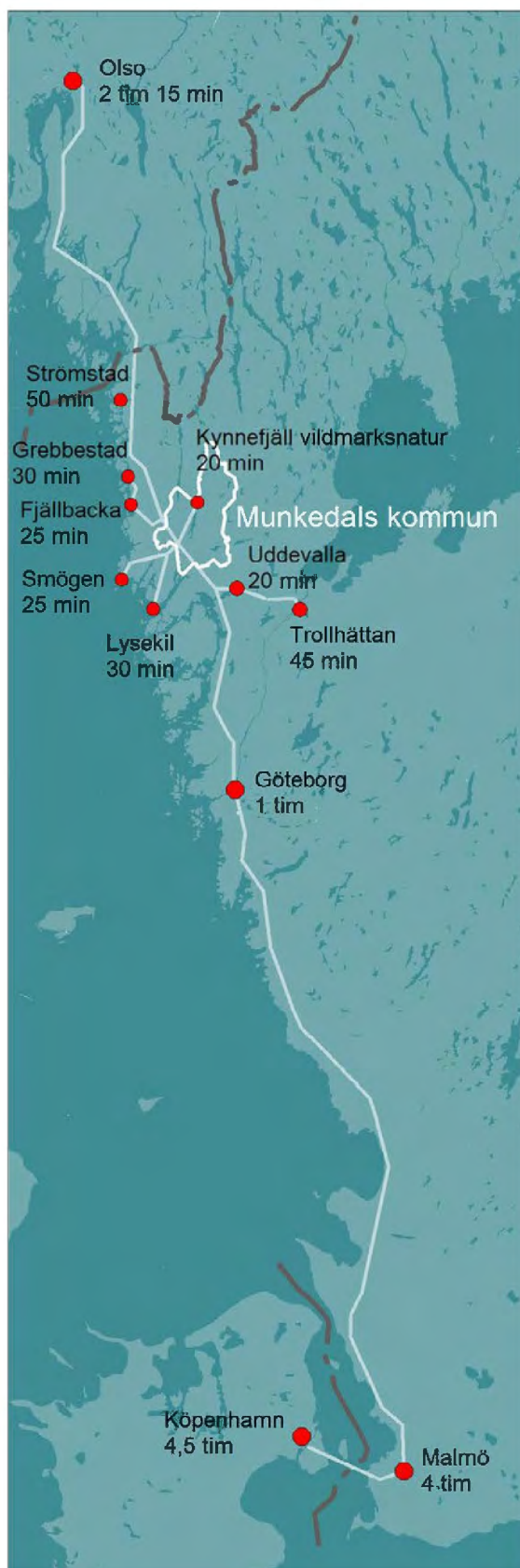
Med regionala intressen menas här behov av samverkan och samråd kring frågor som berör Munkedals kommun även utanför kommungränsen – i angränsande kommuner och i olika större geografiska regioner som norra Bohuslän, Fyrbodalsregionen och Göteborgsregionen. Områden som berörs är framför allt arbetsmarknad, utbildning, turism, kultur, pendling, boende, kollektivtrafik, friluftsliv m m.

Genom Västra Götalandsregionen är kommunen en samverkande del i att främja tillväxt och en hållbar utveckling, med visst fokus (förutom hälsa och sjukvård) på transport- och kommunikationssystem. Västra Götalandsregionen äger tillsammans med kommunerna Västtrafik AB med syfte att genom bättre möjligheter att åka kollektivt ge ökad frihet i boendet och en mer balanserad regional utveckling. Även utbyggnaden av fiberoptiskt nät för bredband pågår med hjälp av statligt stöd med syfte att företag och boende i hela regionen ska kunna hämta och sända stora informationsmängder på ett snabbt och säkert sätt.

Kommunen ingår också i ett samarbete i Fyrbodals kommunalförbund kring bl a projektet Konst i offentlig miljö med utveckling av och förbättrad samhällsplanering för konstnärlig gestaltning och stadsförnyelse.

Regional samverkan sker även i Vattenrådet för Gullmarns avrinningsområde.

För ytterligare regionala och mellankommunala angelägenheter hänvisas till Del I.

Regionkarta Västkusten

Hälsa och säkerhet (B)

I detta avsnitt hanteras de lokalt intressanta frågorna kring hälsa och säkerhet. Övergripande och nationella intressen redovisas i avsnittet ”Hälsa och säkerhet (A)”.

Det robusta samhället

Ett samhälle som har en förutseende och medveten samhällsplanering med säker, trygg och hälsosam inriktning tål påfrestningar och upplevs som tryggt och säkert av de människor som bor och verkar där – och bidrar till att skapa en kommun där människor vill leva och bo. De händelser som har betydelse för samhällsplaneringen är framför allt avbrott i den tekniska försörjningen, trafikolyckor, olyckor vid transport av farligt gods, bränder, olyckor vid anläggningar med farlig verksamhet och översvämningar. De hälsomässiga kvalitetsaspekter som har motsvarande betydelse för samhällsplaneringen berör bl a frisk luft, rent vatten, frihet från buller, magnetiska fält och strålning.

Riskanalys och räddningstjänst

Kommunen är medlem i Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän, Munkedals och Lysekils kommun. Räddningstjänst finns i kommunen i Hedekas och Munkedals centralort. Räddningstjänsten arbetar utifrån ett handlingsprogram vilket baseras på riskanalyser vilka belyser risker som kommunal räddningstjänst ser inom kommunens gränser. Handlingsprogrammet beskriver hur räddningstjänsten ska dimensioneras utifrån den riskbild som åskådliggörs i räddningstjänstens riskanalys för Munkedals kommun.

Förorenad mark

Med förorenad mark avses mark, grundvatten, ytvatten, sediment eller byggnader som har en så hög halt av något ämne att den kan orsaka risk för människors hälsa eller för miljön. Bebyggelse eller annan åtgärd inom sådana områden ska ske med särskild hänsyn och krav på åtgärder vilket får regleras i detaljplan alternativt vid prövning av bygglov. Spridningsförutsättningar för föroreningar i mark och grundvatten påverkas av följder av klimatförändringar såsom förhöjda vattennivåer, ökad nederbörd, översvämningar, erosion, skred etc.

Radon

”Översiktlig markundersökning, Munkedals kommun” togs fram av Västsvenska berg 1989. I undersökningen beskrivs de geologiska förhållanden som råder i kommunen. Under nittioalet utfördes mätningar av markradon i kommunen. Högriskområden finns i kommunens västra delar (bohusgranit) samt inom mindre områden centralt i kommunen. För kartering hänvisas till kommunens radonkarta.

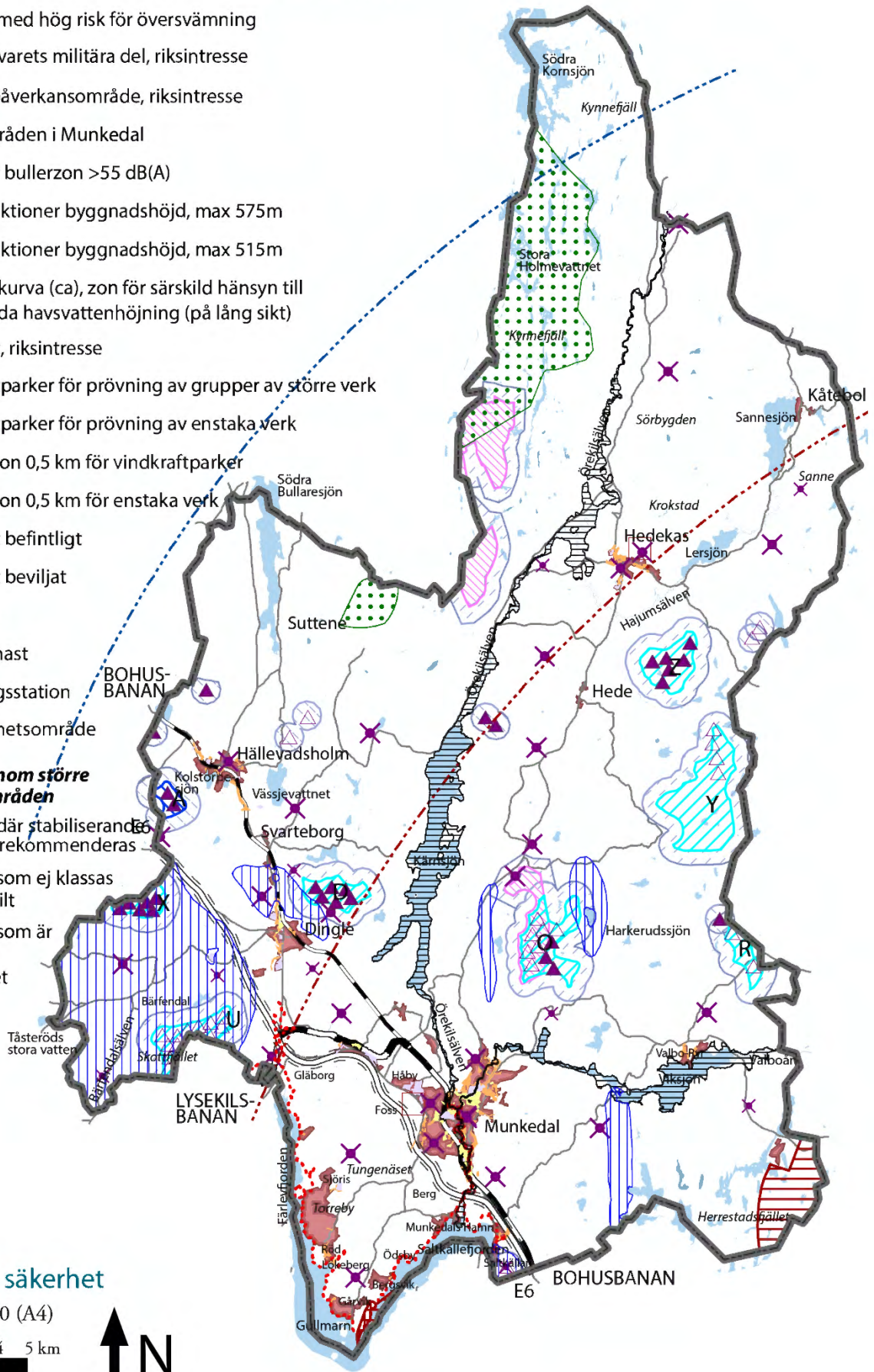
Höga radonhalter kan förekomma i bergborrade brunnar, särskilt i områden med uranrik berggrund som t ex Bohusgranit. Sådana områden i Munkedal är i första hand Bärfendal inklusive områdena väster om Dingle och Hällevadsholm. Analyser visar också att risk för förhöjda halter även kan finnas i södra delen av Tungenäset. Även inom de områden där berggrunden har låg halt av uran finns brunnar med höga radonhalter. Således kan man inte utesluta radonrisk i övriga områden inom Munkedals kommun. Miljö- och hälsoskyddskontoret har genomfört relativt omfattande provtagningar av vatten från brunnar med avseende på förekomst av radon.

Teckenförklaring

- Område med hög eller eventuell hög risk för markradon
- Område med hög risk för översvämning
- Totalförsvarets militära del, riksintresse
- Militärt påverkansområde, riksintresse
- Tysta områden i Munkedal
- E6, 200m bullerzon >55 dB(A)
- Flygrestriktioner byggnadshöjd, max 575m
- Flygrestriktioner byggnadshöjd, max 515m
- 5 m höjdkurva (ca), zon för särskild hänsyn till ev framtida havsvattenhöjning (på lång sikt)
- Vindkraft, riksintresse
- Vindkraftparker för prövning av grupper av större verk
- Vindkraftparker för prövning av enstaka verk
- Influenzozon 0,5 km för vindkraftparker
- Influenzozon 0,5 km för enstaka verk
- Vindkraft befintligt
- Vindkraft beviljat
- 3G-Mast
- Allmän mast
- Räddningsstation
- Verksamhetsområde

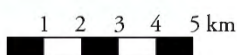
Stabiliteten inom större bebyggda områden

- Område där stabiliserande åtgärder rekommenderas
- Område som ej klassas som stabilt
- Område som är särskilt angeläget

Hälsa och säkerhet

Skala 1:200000 (A4)

Säkerhetsavstånd runt vägar

- 12 m byggnads- och åtgärdsfritt avstånd till väg, dock 50 meter utmed E6 samt väg 162 i hela kommunen och 30 meter kring vägarna, 163, 165, 174, 858 Dingle-Gläborg och 911 Hällevadsholm-Rabbalshede.
- Även inom ett större avstånd gäller generellt att nya bebyggelselokaliseringar eller fastighetsbildningar särskilt bör prövas. Det bör säkerställas att sådan nyetablering inte kan komma att störa eller störas av vägtrafiken.

Säkerhetsavstånd runt järnvägar

- Inom ett avstånd av ca 50 meter från järnvägen – kan dock gälla även större avstånd, 50 meter är endast ett riktvärde – gäller generellt att nya bebyggelselokaliseringar eller fastighetsbildningar särskilt bör prövas. Det bör säkerställas att sådan nyetablering inte kan komma att störa eller störas av järnvägstrafiken.
- Bebyggelse och fastighetsbildning som föranleder trafik i plan över järnväg bör behandlas restriktivt, särskilt om en sådan lokalisering bedöms försvåra ett framtida borttagande av plankorsning.

Säkerhets- och skyddsavstånd runt vindkraftverk

- Säkerhets- och skyddsavstånd enligt gällande lagstiftning och ”Förslag till rekommendation i ÖP” enligt bilaga Vindbruk – planeringsunderlag ska iakttas.
- Nya bostäder ska undvikas i en zon om minst 500 meter från avgränsade områden för grupper av vindkraftverk, enstaka större verk eller befintliga verk.
- Säkerhets- och skyddshänsyn ska tas till samhällsfunktioner och samhällstekniska installationer, såsom:
 - vindmätningmaster,
 - högspänningsledningar, särskilt inom 200 meters avstånd,
 - telekommunikationer.

Tåg- och Trafikbuller/-vibrationer

Trafiken på väg E6 är den stora buller- och vibrationskällan inom området. Järnvägstrafiken på Bohusbanan är också en buller- och vibrationskälla som, liksom vägtrafiken, kan påverka flera av de i denna plan aktuella områdena.

Naturvårdsverket har tagit fram riktvärden för bostäder vid vägar och andra bullerkällor. Buller- och vibrationsproblem när det gäller tågtrafik är behandlade i en policy utarbetad av Trafikverket i samarbete med Naturvårdsverket.

Vid placering av ny bebyggelse närmare större väg än 100–200 m bör buller- och vibrationsnivån studeras i detalj. Mättet 200 m är generellt.

Farligt gods

Väg E6 och Bohusbanan är primära transportvägar för farligt gods. Länsväg 162 är sekundär transportväg för farligt gods.

En rekommenderad parkeringsplats för farligt gods finns i Håby.

Länsstyrelsen i Västra Götaland har tagit fram en riskpolicy för farligt gods. Vid placering av byggnad närmare än 150 m ska riskbedömning göras.

Från Naturvårdsverkets hemsida,
www.naturvardsverket.se:

Nybyggnad av bostäder och trafikinfrastruktur
(Enligt regeringens proposition 1996/97:53)

Riktvärden för trafikbuller som normalt inte bör överskridas vid nybyggnation av bostadsbebyggelse eller vid nybyggnation eller väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur:

- 30 dBA ekvivalentnivå inomhus
- 45 dBA maximalnivå inomhus nattetid
- 55 dBA ekvivalentnivå utomhus (vid fasad)
- 70 dBA maximalnivå vid uteplats i anslutning till bostad
- Vid åtgärd i järnväg eller annan spåranläggning avser riktvärdet för buller utomhus 55 dBA ekvivalentnivå vid uteplats och 60 dBA ekvivalentnivå i bostadsområdet i övrigt.

Elektromagnetiska fält

Boverket rekommenderar att exponeringen begränsas. Gränsvärdet 0,2 mikrotesla bör inte överskridas i bostäder eller lokaler där människor vistas stadigvarande. Vid placering av ny bebyggelse närmare kraftledning än 150 m bör nätägaren kontaktas.

Ledningsrisker

Utmed kraftledningar kan det också finnas andra risker, som t ex brott på ledningar. Av säkerhetsskäl råder ett byggförbud enligt ellagen inom ett visst avstånd från kraftledningar. Avståndet varierar beroende på vilken spänning ledningen har och om det är inom eller utanför detaljplanelagt område, m m.

Djurhållning

Nödvändig hänsyn ska tas till djurhållningens omgivningspåverkan.

Stora industriområden och miljöstörande verksamhet

Såväl vid nyetablering/lokalisering av ny störande verksamhet som vid planering av ny bebyggelse i anslutning till sådan verksamhet ska risken för omgivningspåverkan beaktas. Skyddsavstånd enligt Boverkets rapport "Bättre plats för arbete" ska utgöra riktvärde i samband med prövning av tillkommande bebyggelse i anslutning till miljöstörande verksamhet.

Kommunikationer

För redovisning av riksintressen för kommunikationer, se kapitlet Nationella intressen.

Allmänt

E6 är fullt utbyggd till motorväg genom kommunen med god koppling till de södra kommundelarna. Kommunikationsmöjligheterna får i ett regionalt perspektiv anses vara väl tillgodosedda för kommunen som helhet. Fossvägen förbi Kungsmarksskolan och kyrkan har kunnat avlastas genom en ny anslutningsväg från Foss trafikplats mot centrum i dalgången norr om Foss kyrka, vilken ansluter till gamla E6 och Strömstadvägen genom nya cirkulationsplatser. Denna förbättring knyter centrum närmare E6, skapar bättre utryckningsväg för räddningstjänsten till E6 och höjer trafiksäkerheten. Däremot har förbindelsen mellan E6 och de norra kommundelarna dålig standard och delvis olämplig sträckning genom bostadsområdet i Stale, med låg trafiksäkerhet.

Kollektivtrafik

Följande typer av kollektivtrafik berör Munkedals kommun: pendeltågstrafik på Bohusbanan, expressbusstrafik, reguljär busstrafik, färdtjänst och skolskjuts. Dessa system hanteras på regional nivå av Västtrafik. Resecentrum för expressbusstrafiken finns i Håby.

Vägar

Trafikverket har utpekat väg E6, parallella/lokala vägen och väg 162 Gläborg– Lysekil som vägar av riksintresse. Väg 163 Dingle–Fjällbacka och 165 Gläborg– Dingle–Hällevadsholm–Bullarebygden utgör primära länsvägar.

Andra vägar av stor betydelse är väg 908 mellan Hällevadsholm och den nya trafikplatsen vid Grind, väg 924 mellan Munkedal och Valbo-Ryr och vidare österut mot Färgelanda samt väg 928 till Hedekas-Ed. Länsvägarna i övrigt, anslutningsvägar till E6 och lokalväg till Torreyby har en betydelsefull roll för att underlätta företagsamheten på landsbygden.

Järnvägar

Bohusbanan trafikeras av både person- och godstrafik mellan Uddevalla och Strömstad. Trafikverket har angivit Lysekilsbanan och Bohusbanan söder ut från Håby som länsväg av riksintresse, dvs Uddevalla–Munkedal– Smedberg, enligt MB 3:8, eftersom järnvägen ansluter till Lysekils hamn som en allmän hamn av riksintresse. I en ny detaljplan för Håby Logistikcentrum visas i illustrationen möjligheten till järnväg in i planområdet.

Pendeltågen

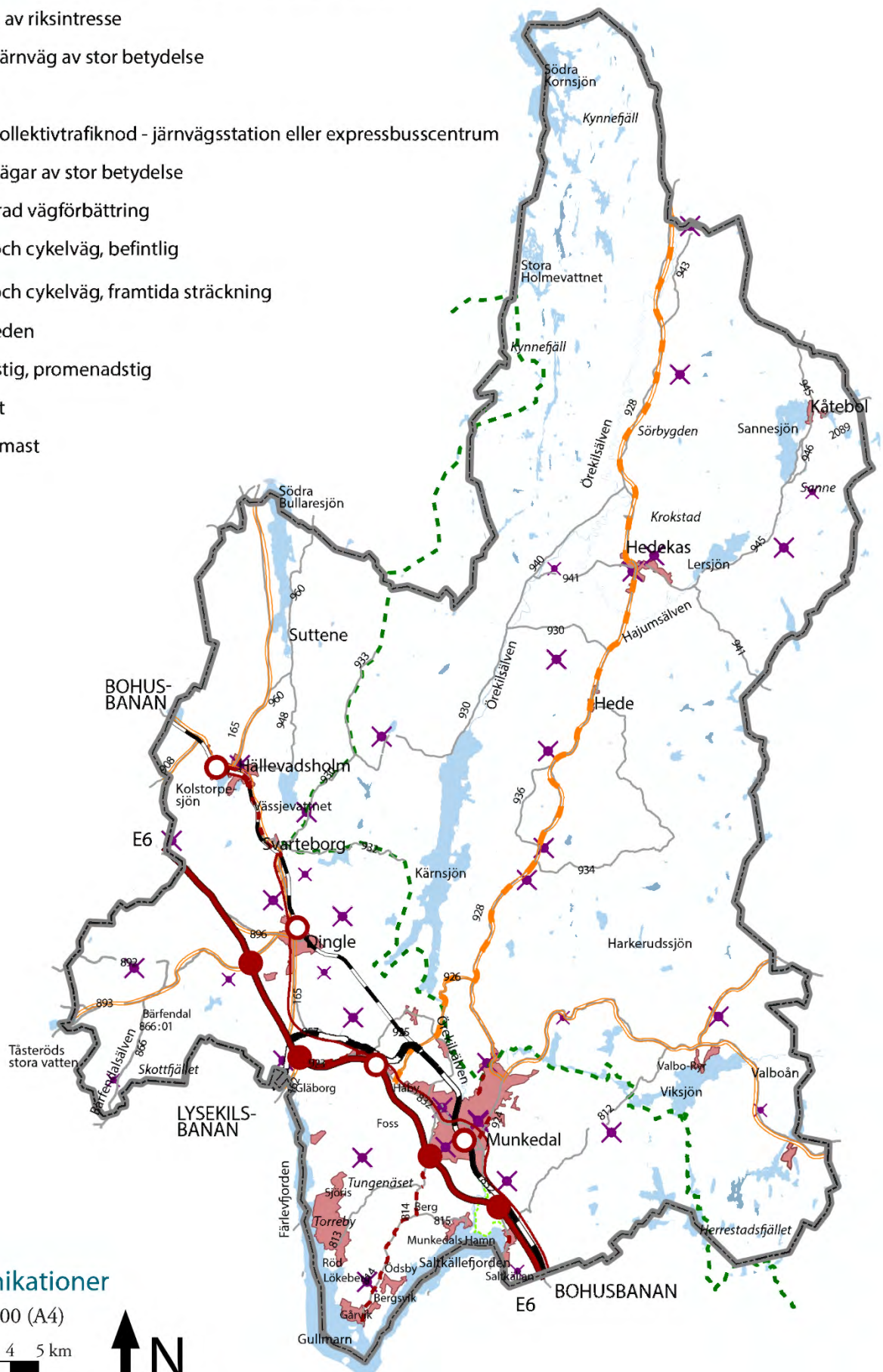

Lokal-/regionbusstrafiken

Nationell och Regional transport- infrastrukturplan
Den nationella respektive regionala transport- infrastrukturplanen är en viktig planerings- förutsättning då den anger vilka åtgärder som kommer att genomföras inom planperioden (fram till 2025).

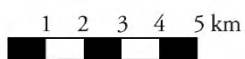
Teckenförklaring

- E6, riksintresse, primärväg för farligt gods (även väg 162)
- Järnväg av riksintresse
- Annan järnväg av stor betydelse
- E6 mot
- Större kollektivtrafiknod - järnvägsstation eller expressbusscentrum
- Andra vägar av stor betydelse
- Prioriterad vägförbättring
- Gång- och cykelväg, befintlig
- - Gång- och cykelväg, framtida sträckning
- - Bohusleden
- - Maltes stig, promenadstig
- ✕ 3G-Mast
- ✕ Allmän mast

Kommunikationer

Skala 1:200000 (A4)

Gång- och cykelvägnät

Omlokaliseringen av E6 med ny sträckning utanför tätorterna har inneburit nya förutsättningar för orternas trafik- och bebyggelsestruktur. Den minskade trafiken utmed gamla E6 har skapat utrymme för att anlägga gång- och cykelvägar genom och emellan samhällena. Gamla E6 har i stora delar smalnats av till förmån för ett separat gång- och cykelfält, vilket gör att kommunen har ett sammanhängande gc-stråk från Svarteborg genom Dingle och Munkedals tätorter ner till den södra kommungränsen, där gc-vägen fortsätter ner mot Uddevalla. I Munkedals tätort är gc-nätet relativt väl utbyggt. Gc-väg ut mot Tungenäset är påbörjad, i dagsläget färdig till Bergs gård.

Tele- och Radiokommunikation

Genom kommunen passerar flera långdistanskablar. Täckningsgraden för mobiltelefoni varierar mellan olika bolag och mellan olika delar av kommunen. Liksom för bredband är en god täckningsgrad i hela kommunen önskvärd ur ett ekonomiskt och socialt hållbarhetsperspektiv.

Bredband

God internetåtkomst är dessutom en efterfrågad kvalitet i ett attraktivt boende, för att exempelvis kunna medge effektivt distansarbete från hemmet och främja små- och egenföretagande i kommunen. I Munkedal erbjuds kapacitetsstark bredbandsuppkoppling genom optisk fiberanslutning till alla fastigheter som så önskar på hela landsbygden. Utbyggnad av nätet sker genom ett mycket stort ideellt engagemang i tio olika fiberföreningar. Dessa fiberföreningar arbetar för att samtliga hushåll på landsbygden ska ha möjlighet till en bredbandsuppkoppling om minst 100 Mbit/s redan år 2014, samma mål som regeringen har för år 2020. Nätet är ett så kallat "Öppet nät" där fler bredbandsoperatörer erbjuds möjligheten att sälja sina tjänster eller köpa kapacitet av fiberföreningen. Munkedals kommun har anslutit flera av sina fastigheter och verksamheter där så har varit möjligt.

De tio fiberföreningarna är:

- Krokstad Fiber Ekonomisk förening
- Norra Kärnsjön Fibernät Ekonomisk förening
- Bärfendal Fiber Ekonomisk förening
- Blå Grön Fiber Ekonomisk förening
- Sanne Fiber Ekonomisk förening
- Håby Fiber Ekonomisk förening
- Fisketorp Skaveröd Fiber Ekonomisk förening
- Valbo Ryr-Kleva Fiber Ekonomisk förening
- Torreby Fiber Ekonomisk förening
- Tungenäset Fiber Ekonomisk förening

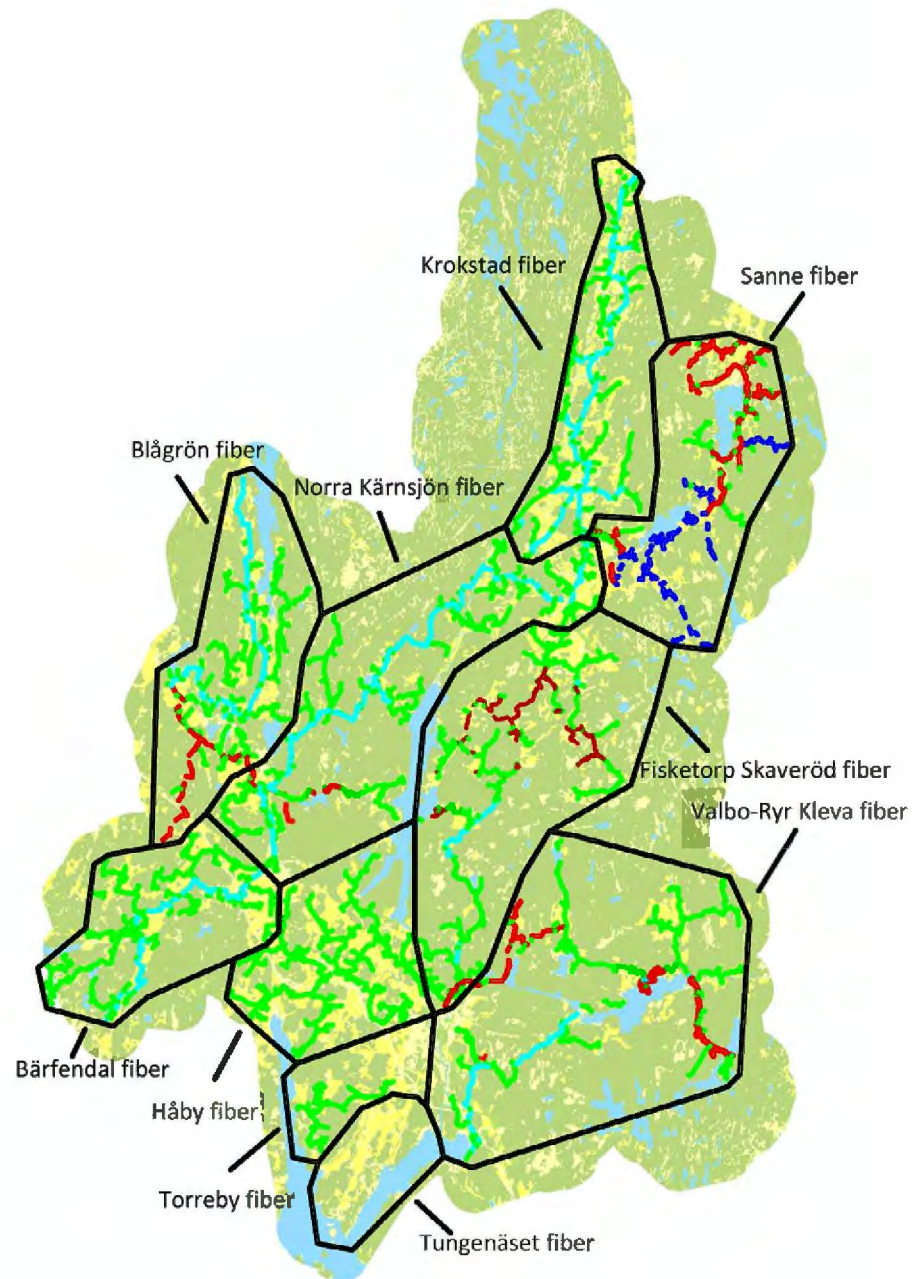
Tjänsteutbudet i ett standardavtal för privatpersoner är i dagsläget Internetuppkoppling med 100 mbit/s nedströms och 10 mbit/s uppströms, fast bredbandstelefoni och ett 20-tal TV-kanaler. Högre kapacitet på Internetuppkopplingen och större kanalpaket kan beställas. För näringslivet finns olika paketerade tjänster enligt avtal med tjänsteleverantör. Den teknik som idag finns utplacerad hos fiberföreningarnas medlemmar klarar en kapacitet på 1 Gbit/s. Fiberföreningarna planerar nu för en gemensam paraplyorganisation för den framtida förvaltningen av nätet. Genom en gemensam organisation ökar möjligheten att hålla nere kostnader för tjänsteutbud och support.

Teckenförklaring

- Befintlig GC
- - - Planerad GC
- Cykelvänlig bilväg

Munkedals kommun kommer att jobba för en lösning av en utbyggnad av fibernätet även i tätorterna Munkedal, Dingle, Hedekas och Hällevadsholm. Där finns idag endast några få hyresfastigheter anslutna som erbjuder sina hyresgäster möjligheten till snabb Internetuppkoppling och bredbands-TV. För tätorter finns inga bidragsmöjligheter.

Karta över pågående bredbandsutbyggnad inom kommunens tio fiberföreningar

Energi

Energi- och klimatstrategi

Kommunfullmäktige antog i februari 2013 ”Energiplan för Munkedals kommun”. I denna är ambitionen att skapa en ekologiskt hållbar och trygg kommun där det samtidigt ska vara livskvalité att bo och verka. Detta är värden som kommunen arbetar aktivt med att förvalta och utveckla under många år. Devisen är – ”Munkedal – mer av livet”.

I planen redovisas bl.a. övergripande mål;

- Kommunen skall främja omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle
- Kommunens energiförsörjning ska vara trygg, säker och miljöanpassad
- Energipolitiken ska i kommunen bidra till att hålla nere och långsiktigt minska de globala utsläppen av koldioxid, svavel och kväveoxider

I planen redovisas också ”Policy och mål för kommunens energi- och klimatarbete”, antagna i juni 2011. I denna fastläggs en övergripande policy.

- Energianvändningen ska kännetecknas av effektivitet och uthållighet ur ett långsiktigt perspektiv vilket bl.a. innebär en effektiv användning av elenergi och en succesiv utfasning av fossila bränslen till förmån för förnyelsebara sådana.
- Kommunens egen verksamhet ska vara en föregångare inom energi- och klimatarbetet vilket bl.a. innebär följande:
 - Fossila bränslen för uppvärmning ersätts av förnyelsebara sådana
 - Vid upphandling inom energi- och klimatområdet ska miljöaspekterna beaktas särskilt
 - Andelen förnyelsebara bränslen hos kommunens tjänste-/leasingfordon ska öka på bekostnad av bensin och diesel.

I den i energiplanen ingående ”Handlingsplan för kommunens mål inom energi- och klimatområdet” redovisas fem huvudstrategier för att nå kommunens mål:

- Förnybara energikällor
- När- och fjärrvärme
- Fysisk planering
- Energieffektivisering
- Munkedals kommun som föregångare

Uppföljning och återsrapportering av kommunens energi- och klimatmål ska följas upp årligen i ett miljöbokslut som tillställs kommunfullmäktige.

En viktig del i arbetet med en övergång till mer miljövänliga energikällor är kommunens energirådgivande funktion, bl a med en energirådgivare. Anläggningar för energiproduktion och energidistribution ska enligt Miljöbalken så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av dessa.

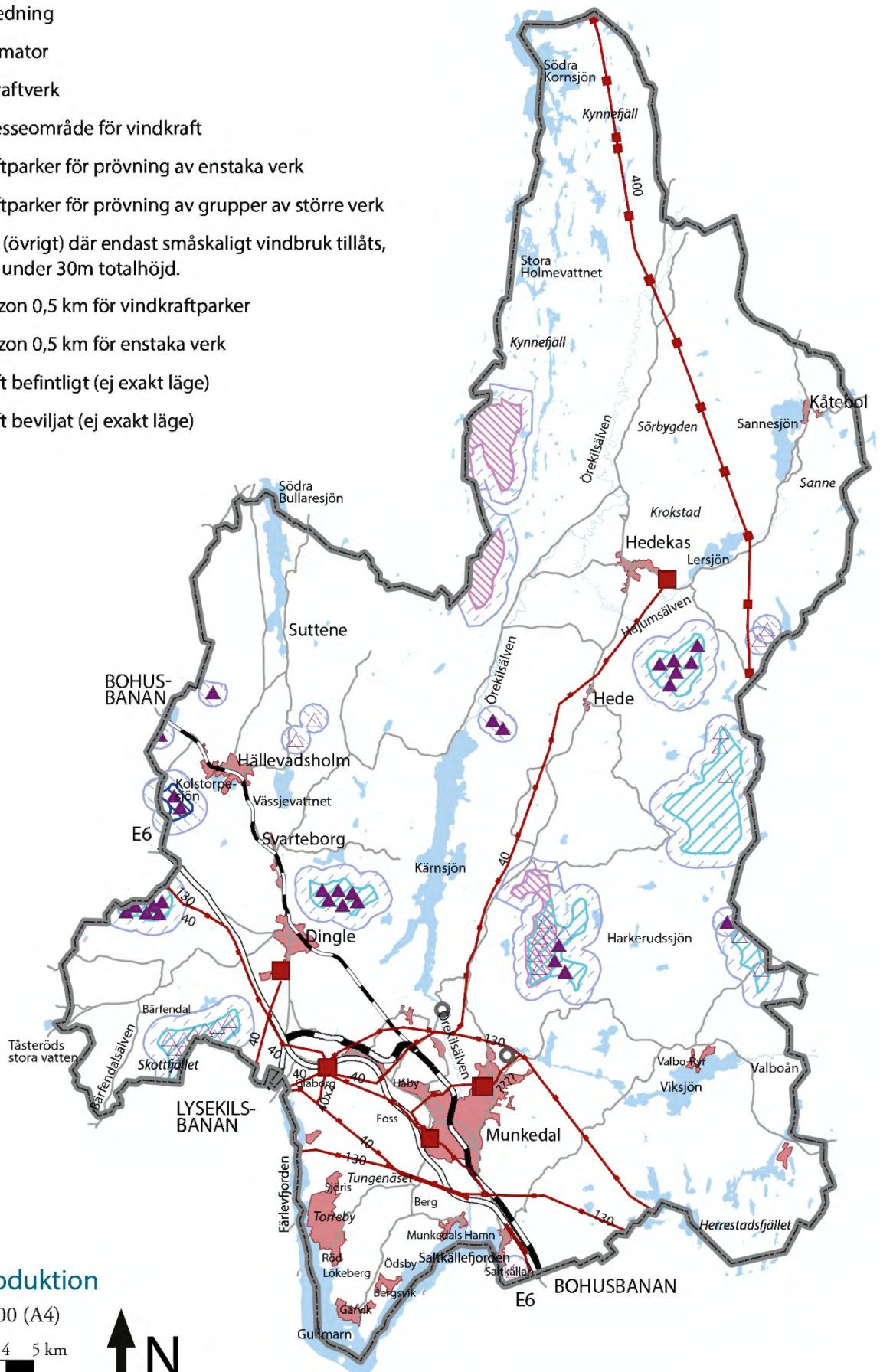
Fjärrvärme är utbyggt i centralorten Munkedal.

Vindkraftverk vid Falkenberg

Teckenförklaring

- Befintlig stamledning av riksintresse
- Regionledning
- Transformator
- Vattenkraftverk
- Riksintresseområde för vindkraft
- Vindkraftparker för prövning av enstaka verk
- Vindkraftparker för prövning av grupper av större verk
- Område (övrigt) där endast småskaligt vindbruk tillåts, dvs verk under 30m totalhöjd.
- Influenszon 0,5 km för vindkraftparker
- Influenszon 0,5 km för enstaka verk
- Vindkraft befintligt (ej exakt läge)
- Vindkraft beviljat (ej exakt läge)

Energiproduktion

Skala 1:200000 (A4)

1 2 3 4 5 km

Vindkraft och vindbruksplan

Vindbruksutbyggnaden förväntas bidra till en hållbar samhällsutveckling genom sin lokala och relativt miljövänliga produktionsteknik. Idag finns inom kommunen 27 vindkraftverk uppförda och ett 20-tal beviljade eller pågående bygglovsansökningar samt därutöver ett 10-tal intresseanmälningar/pågående lokaliseringsutredningar. En utredning från 2010 ligger till grund för kommunens vindbruksplanering och har inarbetats i översiktsplanen. Utredningen visar på ett antal möjliga vindbruksområden.

Områdena har tagits fram genom att utesluta bebyggelseområden, skydds zoner runt vägar och kraftledningar mm, områden med för låg medelvind, områden med skydd som riksintresse, skydd som stora opåverkade områden eller med känslig landskapsbild (bl a västra älvdalen–Svarteborg). Varje område har analyserats beträffande påverkan på landskapsbilden utifrån ett antal uppställda kriterier. De praktiska förutsättningarna för en utbyggnad av vindbruket redovisas i vindbruksplanen.

I kommunen är två områden utpekade av energimyndigheten som riksintresse för vindbruk; Jermunderröd och Kynnefjäll. De politiska ställningstaganden som kommunen gör avseende vindbruksplaneringen redovisas i Del I.

Kraftledningar

I kommunen är följande kraftledningar av riksintresse:

- Befintlig 400 kV-ledning Trollhättan - Munkedal - Norge

Kommunen genomkorsas även av några 40–130 kV-ledningar av regionalt intresse för energidistributionen. Intill samtliga ledningar råder byggförbud enligt ellagen inom ett visst avstånd från ledningen, framförallt pga säkerhets- och hälsoaspekter. Hänsyn bör även tas till gränsvärden för den elektromagnetiska strålningen.

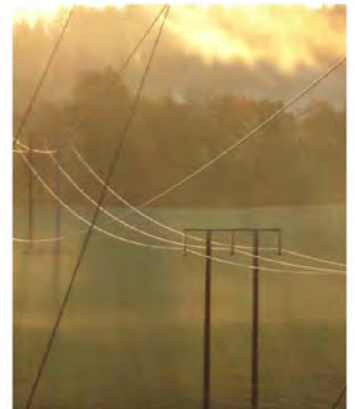
Det finns begränsningar i dagens kraftledningsnät vid en gräns för 40–50 vindkraftverk. Även vindkraftsutbyggnad inom angränsande kommuner påverkar i viss mån detta behov då huvudledningar till dessa kommuner går genom Munkedal. Behov av utbyggnad av kraftledningens kapaciteten mellan Färlev och Loviseholm har aktualiserats av nätägarna (Vattenfall). Nätet här behöver generellt stärkas upp dels för vindkraftsutbyggnaden men även för befintlig bebyggelse. Detsamma gäller området längs stamledningen på 400 kV nordost om Hedekas.

Sedan tidigare finns reservat för en framtida kompletterande kraftledning angivet över Tungenäset. Kraftledningen kommer sannolikt att behöva byggas.

Till detta kommer behov av ett antal kraftledningsgator fram till och inom vindbruksområdena. Närmast kraftverken läggs jordledning.

Vattenkraft

Svenska kyrkan äger ett mindre vattenkraftverk vid Örekilsälven strax söder om Kärnsjön. Dessutom finns ett mindre verk vid Munkedalsälven strax norr om Stale.

Kraftledningsgata vid Bergs gård på Tungenäset

Vatten och avlopp

En VA-översikt är färdigställd 2013-11-20 och kommer arbetas om under 2021. VA-översikten beskriver VA försörjning i Munkedals kommun, både allmän och enskild. VA-översikten utgör steg 2 av 4 i pågående arbete med att ta fram en kommuntäckande VA-plan. Aktuella fakta från VA-översikten kommer att arbetas in i ÖP.

Skyddsområde för Kärnsjöns ytvattentäkt:

Med stöd av 7 kapitlet 21 § miljöbalken har Länsstyrelsen beslutat om vattenskyddsområde för Kärnsjöns ytvattentäkt. Skyddsområdet är indelat i primär-, sekundär- och tertiärzon (se karta s 39).

Med stöd av 7 kapitlet 22 och 30 §§ miljöbalken har Länsstyrelsen beslutat att särskilda skyddsföreskrifter och ordningsföreskrifter skall gälla inom vattenskyddsområdet. Skyddsföreskrifterna redovisas med en uppdelning mellan zonerna enligt beslut den 7 november 2012.

Detta beslut trädde i kraft den 1 januari 2014.

Vattenförsörjning

Kommunens allmänna vattentäkter är Kärnsjön, Öbbön, Hällevadsholm, Hedekas, Håby och Dingle. Kommunens vatten har en hårdhet på ca 6 °dH och syra-basbalans på ca 8pH. Kring respektive vattentäkt finns en skyddszon. Grundvattentäkten vid Kärnsjön är kommunens huvudvattentäkt men vid låga nivåer i Kärnsjön påverkas täkten negativt och mindre vatten än önskvärt kan tas ut från täkten. En fördjupad studie har startats upp för att klargöra behov av vatten, kapacitet i befintliga täkter samt möjliga åtgärder.

För två av kommunens större fritidshusområden, Dale och Holmen, finns privata gemensamhetsanläggningar för vattenförsörjningen.

Därutöver finns drygt 3000 hushåll med enskilda anläggningar som får sitt vatten från egna små grundvattentäkter (brunnar), grävda eller borrhåll. Förhållandena inom tätbebyggda områden utanför det kommunala verksamhetsområdet, som Saltkällan, Munkedals hamn, Bergsvik och Gårvik är ofta bristfälliga.

Grundvattnet i vissa av dessa områden riskerar att påverkas av bakterier från kringliggande enskilda avlopp då fastigheterna ligger tätt och vattenförbrukningen är stor framför allt sommartid. Borrhåll i närheten av havet riskerar dessutom saltvatteninträngning.

Kommunen har förklarat vattenskyddsområden och meddelat skyddsföreskrifter för kommunens alla dricksvattentäkter under 2019-20, utom för Dingle grundvattentäkt som under 2021 handläggs av Munkedals kommun.

Utbyggnad av kommunalt va-nät

En översiktlig VA-utredning för Saltkällan och Bergsvik gjordes av Sweco VBB Viak 2002-06-07. Utredningen pekar mot att tillgången på grundvatten på vissa delar av Tungenäset är alltför liten för att klara av lokal försörjning för permanent boende. Detta klarläggande har lett till att det planeras en utbyggnad av va-nätet till Saltkällan/Hensbacka, Munkedals hamn och Bergsvik/Gårvik.

Vatten- och avlopps-försörjning finns nu till den södra kommundelen Saltkällan. Till södra Tungenäset är nya va-anslutningar planerade. Innan dessa är utbyggda är möjligheterna för nybyggnad av bostadsområden och förändring av befintliga fritidshusområden till åretruntboende starkt begränsade.

Överföringsledning från Munkedals kommunala va-nät till Saltkällan har genomförts. För att nå Bergsvik och Gårvik planerar kommunen en markförlagd va-ledning över Tungenäset via dalgången Frötorp–Skree–Pilegård och vidare utmed väg 814 mot Gårvik. Inom de områden där va-ledningar dras fram kommer det att ställas krav på kommunal avloppsanslutning för intilliggande fastigheter medan kommunal dricksvattenanslutning erbjuds som en möjlighet.

Den planerade va-utbyggnaden medför på sikt att 400–500 befintliga fastigheter ansluts till kommunalt avlopp (Saltkällan, Munkedals hamn, Bergsvik, Gårvik med omnejd). Eftersom reningsgraden blir bättre i det kommunala reningsverket minskar belastningen på Gullmarn, vilket är av väsentlig betydelse för miljön i fjorden.

Utbyggnaden av va-nätet är även en förutsättning för de planerade exploateringarna i områdena kring Saltkällan, Hensbacka, Munkedals hamn, Bergsvik och Gårvik.

Projektering och utbyggnad kommer även att möjliggöra en anslutning av fastigheter vid Saltkällan i Uddevalla kommun. För att detta ska kunna bli verklighet erfordras ett samarbete med Uddevalla kommun.

Kommunala reningsverk

Inom kommunen finns fyra kommunala avloppsreningsverk (ARV), i Munkedal, Torreby, Hedekas och Dingle. Varje verk betjänar respektive ort men Munkedal ARV betjänar även Håby och Dingle ARV betjänar även Hällevadsholm. Vid avloppsreningsverken renas avloppsvatten från hushåll, företag, industrier med mera som är anslutna till det kommunala avloppsledningsnätet.

Reningsprocessen utvecklas kontinuerligt och följer de krav som finns i bland annat miljöbalken. I anslutning till Hedekas ARV har anlagts våtmarker som ett ”fjärde steg” i syfte att minimera utsläpp av kväve och fosfor.

Verken får till sig en hög andel tillskottsvatten vilket är ett samlingsbegrepp för vatten som utöver spillvatten avleds i spillvattenförande avloppsledning. Tillskottsvatten kan således vara dagvatten, dränvatten, inläckande sjö- och havsvatten eller dricksvatten. För de tre största verken är mer än hälften av det inkommande vattnet tillskottsvatten. Insatser så som ledningsförnyelse, bortkoppling av drän- och takvatten med mera krävs för att minska mängden tillskottsvatten.

Kapacitetsutrymmet i verken är god i förhållande till idag kända kommande inkopplingar för Dingle ARV, Torreby ARV och Hedekas ARV. För Munkedal ARV är det troligt att kapaciteten inte räcker till för de planerade inkopplingarna de närmsta 10 åren.

ARV (avlopps- reningsverk)	Dimensionering (pe)	Beräknat antal påkopplade år 2019	Andel tillskotts- vatten (2016-19)	Kapacitetsutrymme i förhållande till planerad inkoppling de kommande 10 åren
Munkedal	6800	3780	65%	Ej god
Dingle	4000	1526	74%	God
Torreby	700	440	56%	God
Hedekas	600	410	18%	God

Enskilda reningsanläggningar

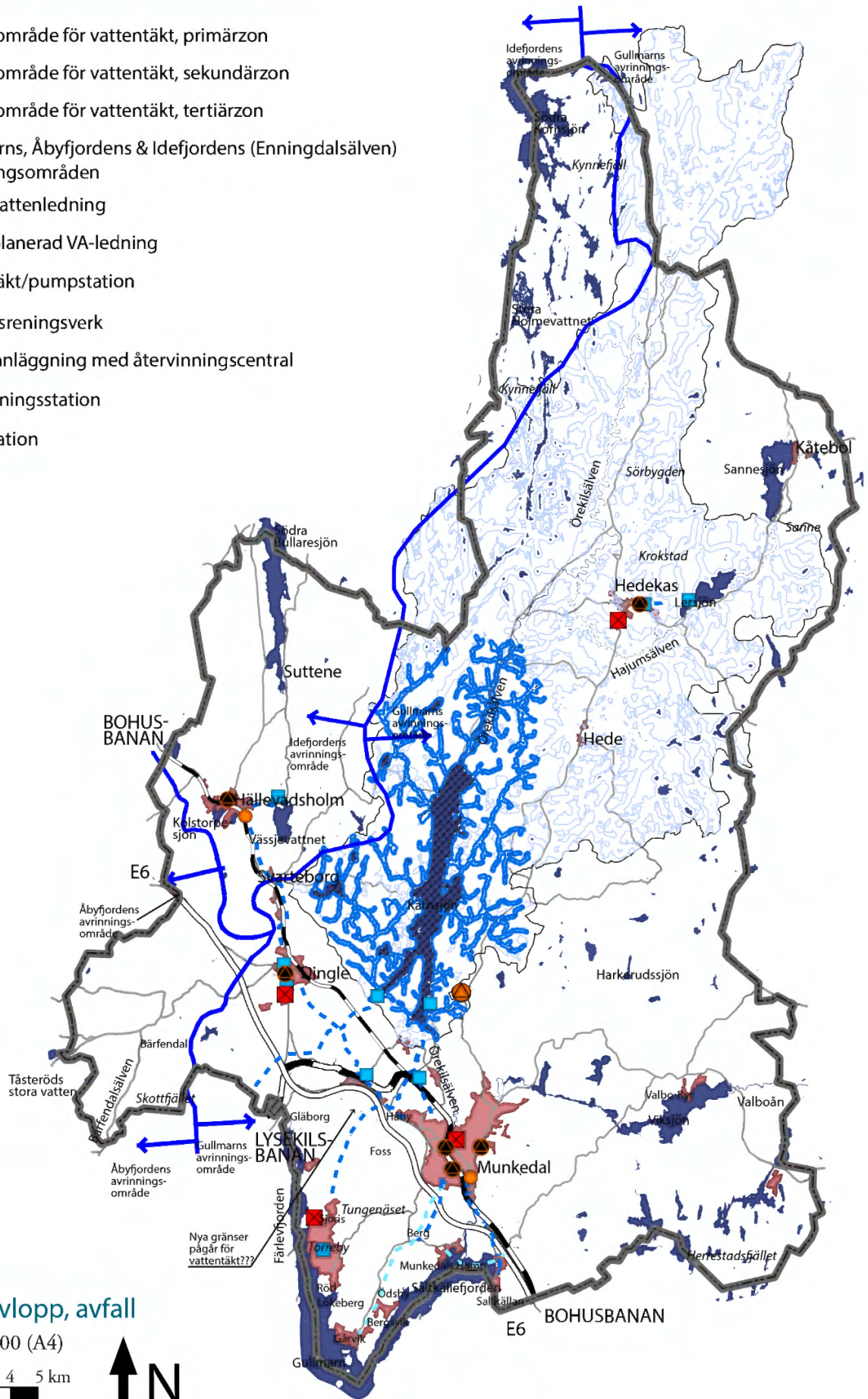
Större privata avloppsreningsanläggningar finns på 5 platser i kommunen: Hensbacka (infiltration), Gläborgs reningsverk, Dale reningsverk, Kung Rane (biologisk damm) och Holmens fritidsområde (infiltration). Utöver de gemensamma avloppsanläggningarna finns drygt 3000 hushåll med enskilda avloppsanläggningar. Uppskattningsvis har cirka hälften av dessa brister som behöver åtgärdas.

Industriella avlopp

Finpappersbruket Arctic Paper Munkedal AB, som är beläget i Munkedals samhälle, är dominerande vad det gäller industriutsläpp. Utsläppen består i huvudsak av syreförbrukande ämnen men även av närhalter; kväve och fosfor. Företaget har under lång tid arbetat med att begränsa utsläppen, dels genom interna processåtgärder och dels genom installation av reningsutrustning. Arctic Paper har nu, jämfört med liknande företag, bland de lägsta utsläppen av syreförbrukande ämnen i Sverige. Målsättningen på sikt är att få ned utsläppsmängden till noll genom att använda ett slutet system.

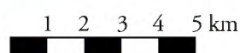
Teckenförklaring

- Skyddsområde för vattentäkt, primärzon
- Skyddsområde för vattentäkt, sekundärzon
- Skyddsområde för vattentäkt, tertiärzon
- Gullmarns, Åbyfjordens & Idefjordens (Enningdalsälven) avrinningsområden
- Större vattenledning
- Större planerad VA-ledning
- Vattentäkt/pumpstation
- Avloppsreningsverk
- Avfallsanläggning med återvinningscentral
- Återvinningsstation
- Miljöstation

Vatten, avlopp, avfall

Skala 1:200000 (A4)

Dagvatten

Genom att styra flöden och skapa förutsättningar för ett lokalt omhändertagande av dagvatten i våtmarker och fördröjningsdammar är det möjligt att reducera mängden föroreningar som tillförs recipienterna (mottagningsområden med dess växter och djur). En höjning av havsytan i enlighet med olika klimatscenarier kan medföra framtida problem med för lågt placerade dagvattensystem.

I samband med nyexploatering, framför allt av mark för industriändamål och andra verksamheter med mycket hårdgjorda ytor kan det i många fall vara lämpligt med eller komma att krävas våtmarksanläggning för hantering av dagvatten. För verksamhetsområdena i Håby med omnejd kan det vara intressant i ett längre perspektiv att se på markerna närmast söder och väster om E6 för detta syfte.

Avfall och deponi

Avfall

Gällande avfallsplan är fastställd av kommunfullmäktige 1994. Munkedals kommun är sedan 2004 tillsammans med Lysekils, Sotenäs och Tanums kommuner delägare, i Rambo AB, Regional avfallsanläggning i mellersta Bohuslän, med ett samarbete kring en ny regional avfallsplan och lokala renhållningsföreskrifter som ska träda i kraft 2009. Munkedal, Tanum och Sotenäs kommuner har genomfört en gemensam upphandling av hantering av hushållsavfall till och med 2015.

På Hästeskedes avfallsanläggning finns en återvinningscentral där företag och hushåll kan lämna allt slags avfall. Sorterat avfall mellanlagras på avfallsanläggningen i väntan på vidare transport. Här finns också särskilda lagringsutrymmen för farligt avfall. Själva deponin på Hästeskedsmossen är avvecklad från 2012. Efter nu avslutad deponi bedrivs ändå sortering, mellanlagring och lastningsverksamhet där. Det avfall, som av miljöskäl där ingen annan behandlingsmetod än deponering är möjlig (ca 1% av allt avfall,) transporterar Rambo till, för varje speciellt avfallslag, lämplig deponianläggning inom Västra Götaland. Brännbart avfall skickas till den nya förbränningsanläggningen i Uddevalla (Lillesjöverket). Miljöstationer finns i Hällevadsholm och i Munkedal, Kviström.

Deponering av muddar- och schaktmassor

Kommunen har ingen aktiv deponi. Deponering av rena schaktmassor ska i första hand ske inom den exploaterade marken. I andra hand ska mark utses i samråd med kommunen. För orena schaktmassor och för muddermassor ska tillstånd inhämtas hos Länsstyrelsen i varje enskilt fall.

Kulturvärden

För redovisning av riksintressen för kulturmiljövård, se kapitlet Nationella intressen.

Stengärdesgård

Kulturarvet

Munkedals kommun har ett rikt kulturarv. Bland de äldsta fynden av mänsklig verksamhet i Bohuslän, är den boplatz som påträffats vid Hensbacka, strax söder om centralorten Munkedal. Här hittades i början på 1900-talet ett antal redskap som har daterats till tidsperioden 7 000-8 000 år f Kr. Om man från stenådern ser framåt i historien har Munkedalsområdet i alla tider haft stor betydelse, framför allt vad gäller kommunikationer och militärstrategiskt läge. Under 1600- och 1700-talen utkämpades flera drabbningar vid Kviströmspasset i Munkedal, mellan Danmark–Norge på ena sidan och Sverige på den andra.

Fornlämningar

Fornlämningar och fornfynd har ett starkt skydd i Kulturminneslagen. Vissa områden i kommunen kännetecknas av en riklig ansamling av fornlämningar.

Kommunen har tillgång till ett register över samtliga kända enskilda fornlämningsobjekt i kommunen.

Ett förslag till skyddsområde för Lökebergs Hällristning i Gårvik har tagits fram.

Kulturminnesvårdsprogram

Kommunen har ett kulturminnesvårdsprogram från 1995 som redogör för det rika kulturhistoriska arv som kommunen har. Kulturminnesvårdsprogrammet redovisar kommunala förslag till åtgärder för vård eller skydd av utpekade områden, de så kallade ”kommunala kulturmiljöerna”. En rad områden pekats ut som värdefulla kulturmiljöer vilka tillsammans representerar kommunens lokala historia och placeras in i Munkedal i ett bohuslänskt perspektiv. Munkedals kommun är mycket rik på fornlämningar men också på värdefulla kulturmiljöer från framförallt 1800-talet och tidigt 1900-tal. Länsstyrelsen och Bohusläns museum är de regionala instanser som bevakar dessa intressen. Inom kommunen pågår ett arbete för att främja bildandet av ytterligare byggnadsminnen.

Kulturmiljöbroschyrer

Till skyddet för Munkedals olika kulturmiljövärden bidrar bl a även de tjugo informationsbroschyrerna ”Att bygga i kulturmiljö”. Kommunen har i samverkan med bland annat Bohusläns museum dokumenterat värdet av de utpekade kulturmiljöerna och de lokala särdragen och byggnadstraditionerna i dessa.

Värdefulla odlingslandskap, ängs- och hagmarker

Inom Munkedals kommun är ett antal områden, med en areal av sammanlagt nästan 5000 ha, redovisade i Värdefulla odlingslandskap i Göteborgs och Bohus län. Områdena har klassificerats utifrån bevarandesynpunkt både vad gäller natur- och kulturvärden. De är odlingslandskap där det finns naturliga betesmarker och ängar samt ofta spår av byggnader och tidigare odling. Även värdefulla ängs- och hagmarker har ofta en koppling till höga kulturmiljövärden. Sådana marker finns redovisade i Inventering av ängar och hagar i Munkedals kommun.

Skyddsvärda träd

Skyddsvärda träd är levande kulturminnen som bär på en oerhört rik mångfald av liv. Hundratals arter lever i eller påträden. Inom kommunen finns skyddsvärda träd på flera ställen i kommunen, dock med många träd samlade i miljöer bland annat kring Munkedalsmotet, Sjöris, Torp, Möeklint och Foss prästgård.

Vägminnen

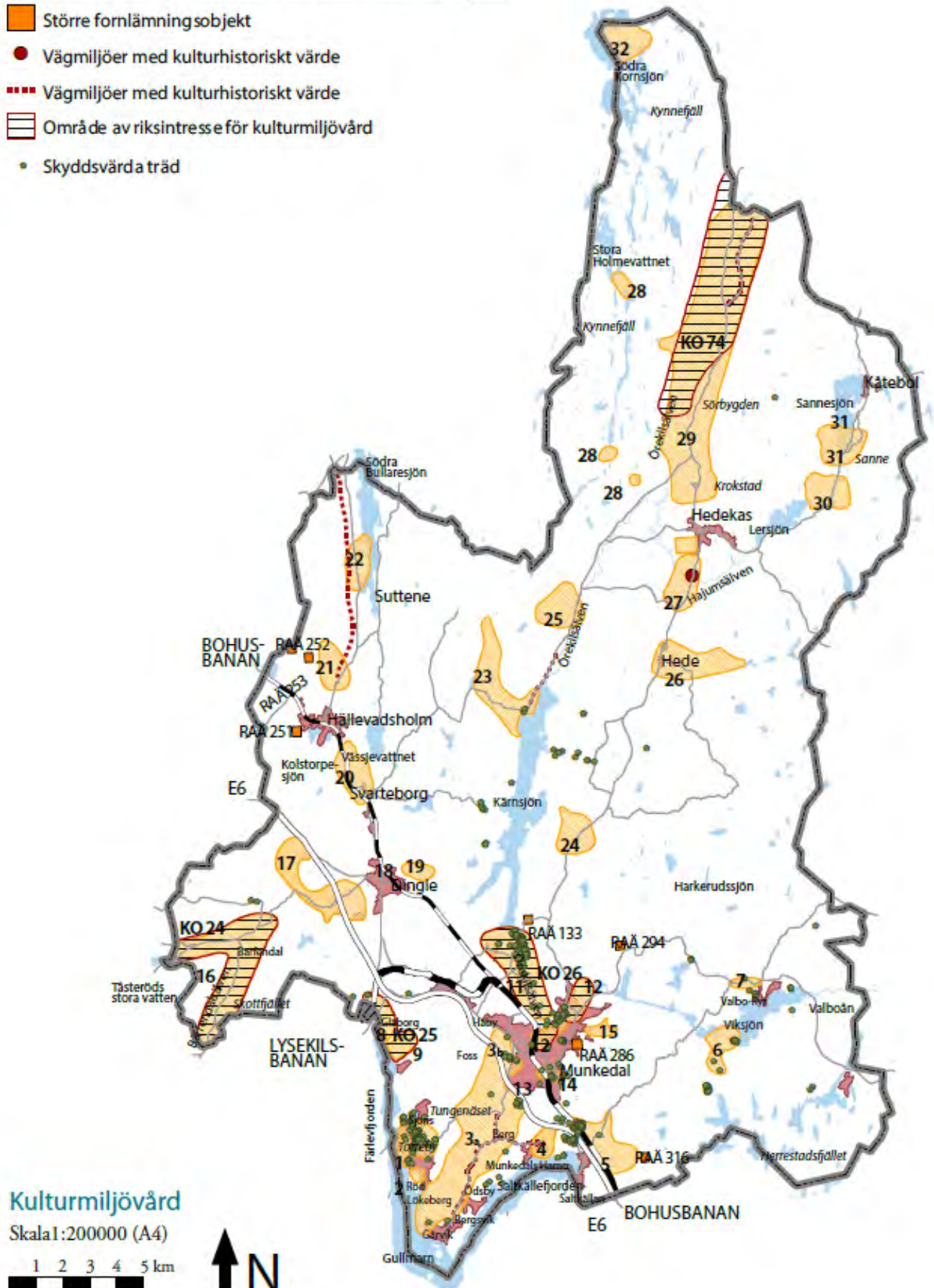
I Munkedals kommun har 6 vägmiljöer utpekats i Vägminnesvårdsprogram, Vägverket 1991 (i samarbete med länsstyrelsen, Göteborgs museer och Bohusläns museum):

- Sörbo – f d gästgiveri med vägbank och stenvälvbro i tre spann (nr 3)
- Gamla landsvägen längs Bullaresjöarnas västsida (nr 7, även Tanums k:n)
- Medböns-Snaben – grusväg intill Örekilsälvens nordligaste del (nr 8)
- Röd – vägen från byn till ett gammalt överskeppningsläge (nr 16)
- Del av den s k ”Bilvägen”, väg 930 mellan Dingle och Hedekas (nr 22)
- Bilvägarna på Tungenäset – väg 814 Pilegård–Gårvik och väg 815 Faleby–Munkedals hamn (nr 23)

Den gamla kustvägen i Bohuslän är en av flera vägar i landet som går under benämningen ”Kungsvägen”. I området i Saltkällans närhet slingrar sig idag rester av Kungsvägen kring gamla E6 och i anslutning till denna finns ett flertal kulturhistoriskt intressanta miljöer.

Teckenförklaring

- Kulturmiljö enligt kommunens kulturminnesvårdsprogram
- Större fornlämningsobjekt
- Vägmiljöer med kulturhistoriskt värde
- Vägmiljöer med kulturhistoriskt värde
- Område av riksintresse för kulturmiljövård
- Skyddsvärda träd

Kulturmiljövård

Skala 1:200000 (A4)

1 2 3 4 5 km

Friluftsliv och turism

För redovisning av riksintressen för friluftsliv, se kapitlet Nationella intressen.

Friluftsliv

Munkedal erbjuder mycket goda förutsättningar för att bedriva ett aktivt friluftsliv. Friluftsvärdena är så stora att de även ger underlag för en viss turism. Kommunen är mycket mån om att slå vakt om och ge goda möjligheter för att utveckla dessa intressen. Bland de större friluftsanspråken finns Bohusleden, paddling längs kanotleder, golf och inte minst fritidsfiske. Fiskevärden beskrivs särskilt nedan.

Miljöbalken slår fast att mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet så långt möjligt ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter ska särskilt beaktas. Flertalet av de områden som är skyddade enligt miljöbalken är av stort värde för det rörliga friluftslivet. Detta gäller inte minst strandskyddet, som syftar till att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv. Frågor rörande friluftsliv och turism sammankopplas ofta då intresset i många fall riktas mot gemensamma anläggningar och områden.

Avvägning av friluftsentresset mot vindbruk

Friluftslivet och besöksnäringen behöver särskilt värnas gentemot olämpligt placerade vindkraftverk, då sådana även på längre avstånd kan påverka förutsättningarna för näringen och friluftslivet negativt. Skydd för viktiga orörda landskapsvyer är i vissa avseenden och för vissa områden svagt och behöver om möjligt stärkas. Dessa områden ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- och kulturmiljön.

Kommunala intressen och anläggningar

- Örekilsälvens och Hajums-/Lerdalsälvens dalgång.
- Bohusleden som passerar genom kommunen från Herrestadsfjället och Valbo Ryr i sydost upp mot Kynnefjäll/Bullarebygden i nordväst, delvis genom de nya tysta områdena i Kynnefjäll.
- Kanot- och vattenleder – från kanotcentralen vid Kaserna intill sjön Vassbotten kan man söka sig längs vattenvägarna upp i Dalsland. Ett sammanhängande sjösystem från Vassbottensjön till Långhalmen erbjuder en ca 4 mil lång kanotled.
- Naturreservat för Strömmarna har tillkommit till förmån för framförallt friluftsentressen, bl a Flottarleden (kanotled).
- Kommunala badplatser – finns på fyra ställen i kommunen: Saltkällan, Gårvik, Kolstorpsvattnet och Sannesjön. Därutöver finns ett antal naturbadplatser vid kusten och vid sjöar.
- Skidspår och raststugor inom Herrestadsfjället och Kynnefjäll för vintersport.
- Torreby golfbana – hör till de mer ytkrävande anläggningarna för friluftsliv.
- Områden/anläggningar för idrott och friluftsliv inom/i anslutning till centralorten och de större samhällena.
- I Vålseröd finns fina förhållanden för bergsklättring. Här har Bohusläns klätterklubb iordningställt klätterleder med olika svårighetsgrad och parkeringsplats för besökande klättrare. I Myrtorp finns klätterföreningens klubbstuga.

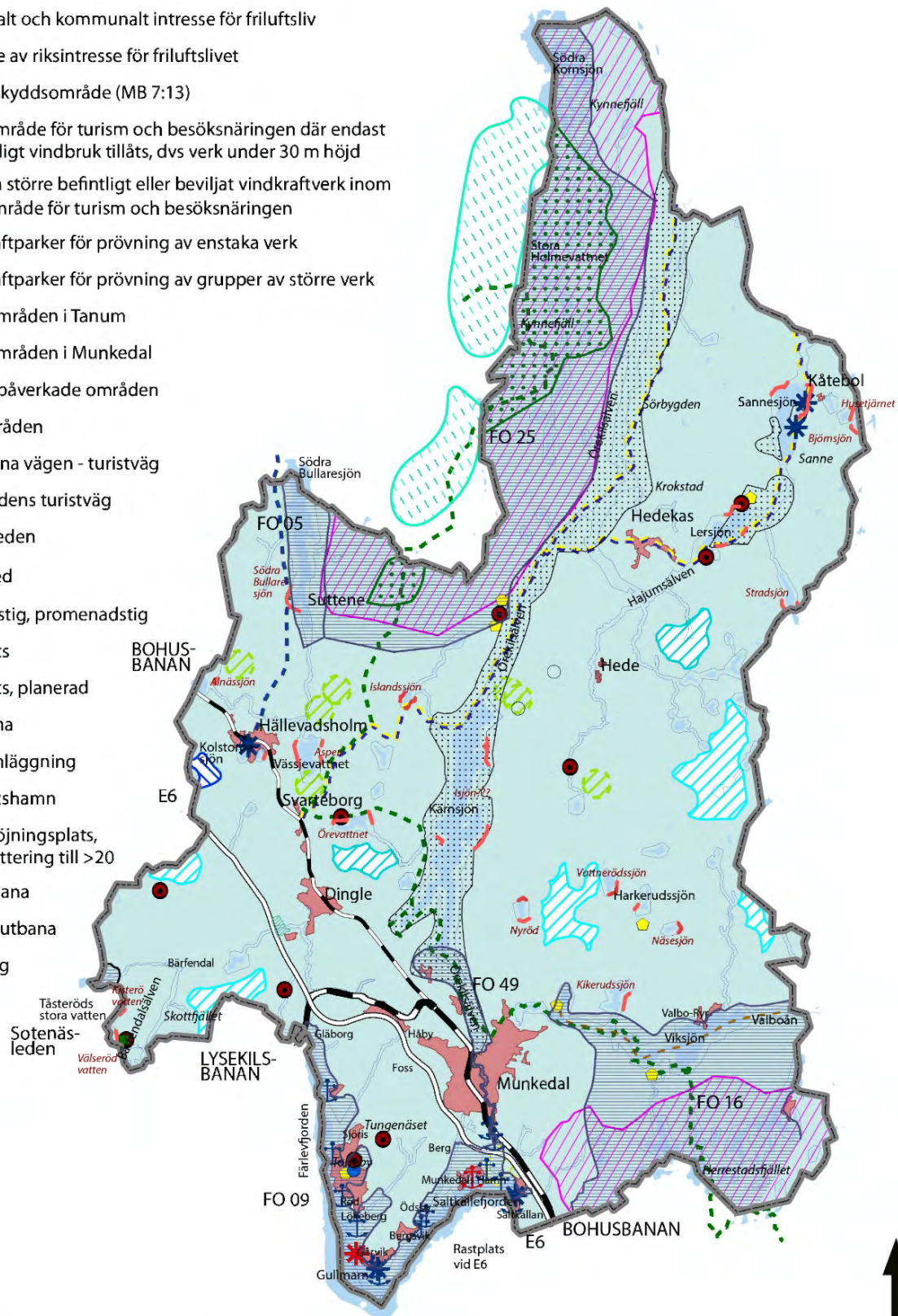

Bergsklättrare i Vålseröd

FRILUFTSLIV OCH TURISM

Teckenförklaring

- Regionalt och kommunalt intresse för friluftsliv
- Område av riksintresse för friluftslivet
- Strandskyddsområde (MB 7:13)
- Stort område för turism och besöksnäringen där endast småskaligt vindbruk tillåts, dvs verk under 30 m höjd
- Enstaka större befintligt eller beviljat vindkraftverk inom stort område för turism och besöksnäringen
- Vindkraftparker för prövning av enstaka verk
- Vindkraftparker för prövning av grupper av större verk
- Tysta områden i Tanum
- Tysta områden i Munkedal
- Stora opåverkade områden
- LIS-områden
- Blå-Gröna vägen - turistväg
- Sörbygdens turistväg
- Bohusleden
- Kanotled
- Maltes stig, promenadstig
- Badplats
- Badplats, planerad
- Golfbana
- Turistanläggning
- Småbåtshamn
- Båtförtöjningsplats, komplettering till >20
- Motorbana
- Civil skjutbana
- Klättring

0 2,5 5 10 Kilometers

Fritidsfiske

Ett flertal vattendrag och sjöar inom kommunen är av regionalt intresse för fritidsfisket. I de skog- och sjörika höjdområdena – Kynnefjäll och Herrestadsfjället – sammanfaller intresset för fritidsfiske med områden av riksintresse för friluftslivet, på Kynnefjäll även med naturvård. Övriga är bl a Örekilsälven, Taske å, Bohusleden.

Fritidsfisket är en mycket viktig del av friluftslivet i Munkedals kommun. Fritidsfiskets intressen, utöver de som är gemensamma med yrkesfisket, är sammankopplade med friluftsförhållandena. Bestämmelserna i miljöbalken till skydd för områden av betydelse för bl a friluftslivet bör således vara tillämpliga också på de reproduktions-, uppväxt- och fångstområden som har särskild betydelse för fritidsfisket. Utbredningen av fritidsfisket som en del av friluftslivet är helt naturligt knutet till Gullmarn samt till den rika förekomsten av sjöar och vattendrag i kommunen. Följande områden är särskilt intressanta för fritidsfisket:

- Gullmarn, vilket också sammanfaller med riksintresse för friluftslivet.
- Örekilsälven och Hajumsälven – vilka sammanfaller med riksintresseområden för naturvården.
- Liksom Kärnsjön och Viksjön.
- Bärfendalsälven och del av Tvärån är vattendrag som är mycket värdefulla reproduktionsområden för havsöring och därmed av intresse för fritidsfisket. Även dessa ingår i områden som är av riksintresse för naturvården.
- Del av Taske å – vattendrag som är mycket värdefullt reproduktionsområden för havsöring och lax och därmed av intresse för fritidsfisket. Även dessa ingår i områden som är av riksintresse för naturvården.

Fiskevårdsområden

Fiskevårdsområden finns för flera av kommunens vattensystem, bl a Kärnsjön, Viksjön och i Örekilsälven–Hajumsälven. Fiskbeståndet är mycket variationsrikt, kanske framförallt i den nedre delen av Örekilsälven känt för lax och öring. Ett antal handikappanpassade fiskeplatser har iordningställt, samt andra anordningar för fritidsfiske och dess skötsel.

Skydd för fritidsfisket

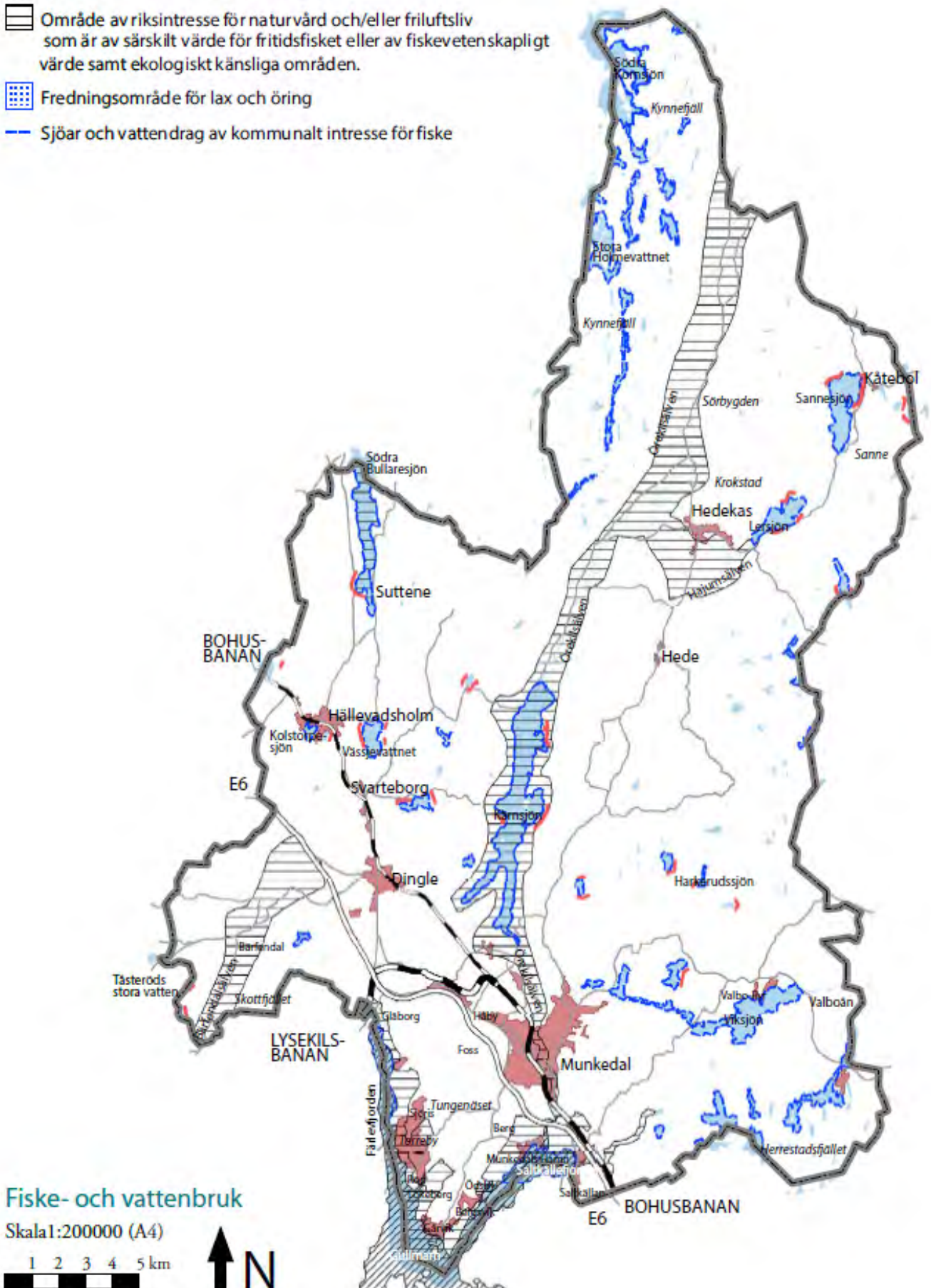
Alltjämt allvarliga hot mot fritidsfisket är övergödning och försurning. Ett antal sjöar och vattendrag i kommunen måste kalkas regelbundet. Förändringar i vattenmiljön genom dikning, rätning, reglering med mera samt föroreningar genom avloppsvatten, närsalter från jordbruket m.m. skadar fiskproduktionen. Ett mycket viktigt skydd för lax- och öringbestånden utgör närmiljön kring vattendragen, bl a den trädbärd som normalt finns utmed dessa. Omgivande träd alstrar den näring (insekter, maskar m m) som lax- och öringungar är helt avhängiga av. Träden ger också skydd mot solstrålning samt minskar erosionen.

Skyddszon utmed strandkanten

För att skydda närmiljön anser länsstyrelsen, enheten för naturvård- och fiske, att det som komplement till strandskyddet bör finnas en minst 25 meter bred skyddszon på ömse sidor om strandkanten i de riksintressanta vattendragen. I denna skyddszon bör ingrepp undvikas helt. För regionalt intressanta vatten bör tillämpas minst 10 meters skyddszon.

Teckenförklaring

- Område av riksintresse för yrkesfisket
- Område av riksintresse för naturvård och/eller friluftsliv som är av särskilt värde för fritidsfisket eller av fiskevetenskapligt värde samt ekologiskt känsliga områden.
- Fredningsområde för lax och öring
- Sjöar och vattendrag av kommunalt intresse för fiske

Natur och miljö

Naturvård

Miljöbalken har till syfte att värna om vår natur, och miljö och skyddar alltifrån stora sjöar, fjäll och vattendrag till små biotoper i landskapet som åkerholmar, alléer och stengärdesgårdar.

För redovisning av riksintressen för natur, se kapitlet Nationella intressen.

Naturvårdsprogram

Kommunen har ett kommuntäckande naturvårdsprogram som ska uppdateras fortlöpande. Programmet är det gällande underlaget för naturvårdsfrågor jämte riksintressen etc. En översyn av natur- och miljövårdsarbetet har påbörjats i och med kommunens arbete med en naturvårdsplan där kända inventeringar samlas och ges en enhetlig värdering i tre olika klasser, för att så småningom utgöra underlag för en samlad natur- och miljövårdsstrategi. Med kommunens naturvårdsprogram som grund avser kommunen att ta fram åtgärdsplaner för det kommunala naturvårdsarbetet. Om möjligt bör status för ekologiskt särskilt känsliga områden inventeras, idag delvis osäker status.

Grönområden och spridningsvägar

Genomtänkta grönområden inom och i direkt anslutning till samhällena är viktiga för att skapa en bra miljö för människor att bo och leva i. Dessa är även viktiga spridningsvägar för växter och djur. Kommunen har sammanhängande grönstråk inom centralorten och i övriga kommunen. Däremot utgör motorvägen en betydande barriär för såväl människor som djur. I området nära Saltkällan finns en uttertunnel under E6 för att värna om utterns fortbestånd.

Miljövård

Miljövårdsarbetet handlar om luften, marken och vattnet. Fokus ligger dock för närvarande på vattnets miljöförhållanden genom det så kallade vattendirektivet men andra frågor som klimat, giftfri miljö osv har kommunen länge jobbat med och detta arbete fortsätter.

Vattenskyddsområde

Vatten är i ständig rörelse och cirkulerar i vattnets eget kretslopp. Vatten kan inte ägas av någon och föroreningar som kommer ut i vattnet kan spridas långa sträckor. Det är därför en mycket viktig uppgift för kommunen att skydda vattnet mot förorening. För att kunna skydda vattnet upprättas i hela Sverige vattenskyddsområden kring alla större vattentäkter. Till grund för arbetet med att upprätta vattenskydd ligger EU's ramdirektiv för vatten och Sveriges miljölagstiftning.

Kommunen har förklarat vattenskyddsområden och meddelat skyddsföreskrifter för kommunens alla dricksvattentäkter (Kärnsjön, Öbbön, Hällevadsholm, Hedekas, Håby) under 2019-20, utom för Dingle grundvattentäkt som nu handläggs av Munkedals kommun och kommer att fastställas under 2021.

Vattendistrikt

Munkedal ingår i Västerhavets vattendistrikt och vattenmyndighet är länsstyrelsen i Västra Götaland. Västerhavets vattendistrikts viktigaste miljöproblem är försurning av sjöar och vattendrag, övergödning av känsliga kuststräckor (t ex Gullmarn), och fysiska förändringar som t ex dammbyggnader och omgrävningar av vattendrag.

Naturvårdsprogram från 2011

Örekilsälven söder om Bråland

Vattenråd

En viktig del i vattendirektivet är att de som blir berörda ska ges möjlighet att kunna delta och påverka arbetet i vattenförvaltningen. Vattenråd har bildats eller håller på att bildas för sjöar och vattendrag inom distriktet. Vattenråd är en form av samrådsorgan mellan de som har intresse i vattnet – övriga kommuner, ett flertal intresseföreningar, skogsstyrelsen, m fl – och vattenmyndigheten. Munkedals kommun är medlem i Gullmars vattenråd, i vattenrådet för Bohuskusten samt i vattenrådet för Enningdalsälvens (Bullaresjöarnas) avrinningsområde.

Gullmarn

Gullmarn är Sveriges enda riktiga tröskelfjord. Fjorden har ett unikt marint liv och ingår i Natura 2000, EU:s ekologiska nätverk för skyddade områden. Fjorden är bl.a. påverkad av eutrofiering (övergödning) och syrefria bottenar.

Kommunen har inventerat samtliga enskilda avlopp, som i många fall visat sig vara bristfälliga och därmed bidrar till övergödningens problematiken i Gullmarn och Örekilsälven. Det är därför angeläget att minska den negativa påverkan från enskilda avloppsanläggningar kring Gullmarn, framförallt i Saltkällan och längs Tungenäsets södra kust. De planer kommunen har på utbyggnad av det kommunala va-nätet till dessa områden är redovisade i avsnitt om VA i ÖP14 Munkedals kommun arbetar aktivt för en förbättring av vattenkvaliteten i fjorden och har på senare år ingått i olika projekt kring detta arbete.

Vattenmiljön

Hela kommunen utgör skyddsområde för vattenmiljöerna i Idefjorden (området runt Södra Bullaresjön med avrinning norrut), Åbyfjorden (från västra Bårfendal västerut) respektive Gullmarsfjorden (större delen av kommunen via bl a Örekilsälven).

Den marina miljön i Gullmarn är känslig för fortsatt hög miljöbelastning genom övergödning, vilken kan härledas till framförallt jordbruket, avloppsanläggningar och kvävenedfall.

Inlandsvattnen är, främst i höjdpartierna, känsliga för framför allt försurning. Mark- och vattenområdenas känslighet för försurning, dvs deras förmåga eller oförmåga att neutralisera försurande nedfall m m, avgör vilka effekter som uppstår. Stora delar av Munkedals kommun har låg motståndskraft mot sådan miljöpåverkan.

Markmiljön

Vid planering av ny bebyggelse eller annan användning av mark är det angeläget att känna till om marken är förorenad av tidigare verksamhet på platsen eller inte.

Heltäckande kunskap om detta saknas för närvarande. Länsstyrelsen arbetar kontinuerligt med inventeringar av förorenade områden.

- Naturvärdesklass I (unika naturvärden på land, nationellt intresse)
- Naturvärdesklass II (höga naturvärden på land, regionalt intresse)
- Naturvärdesklass III (naturvärden på land, lokalt intresse)

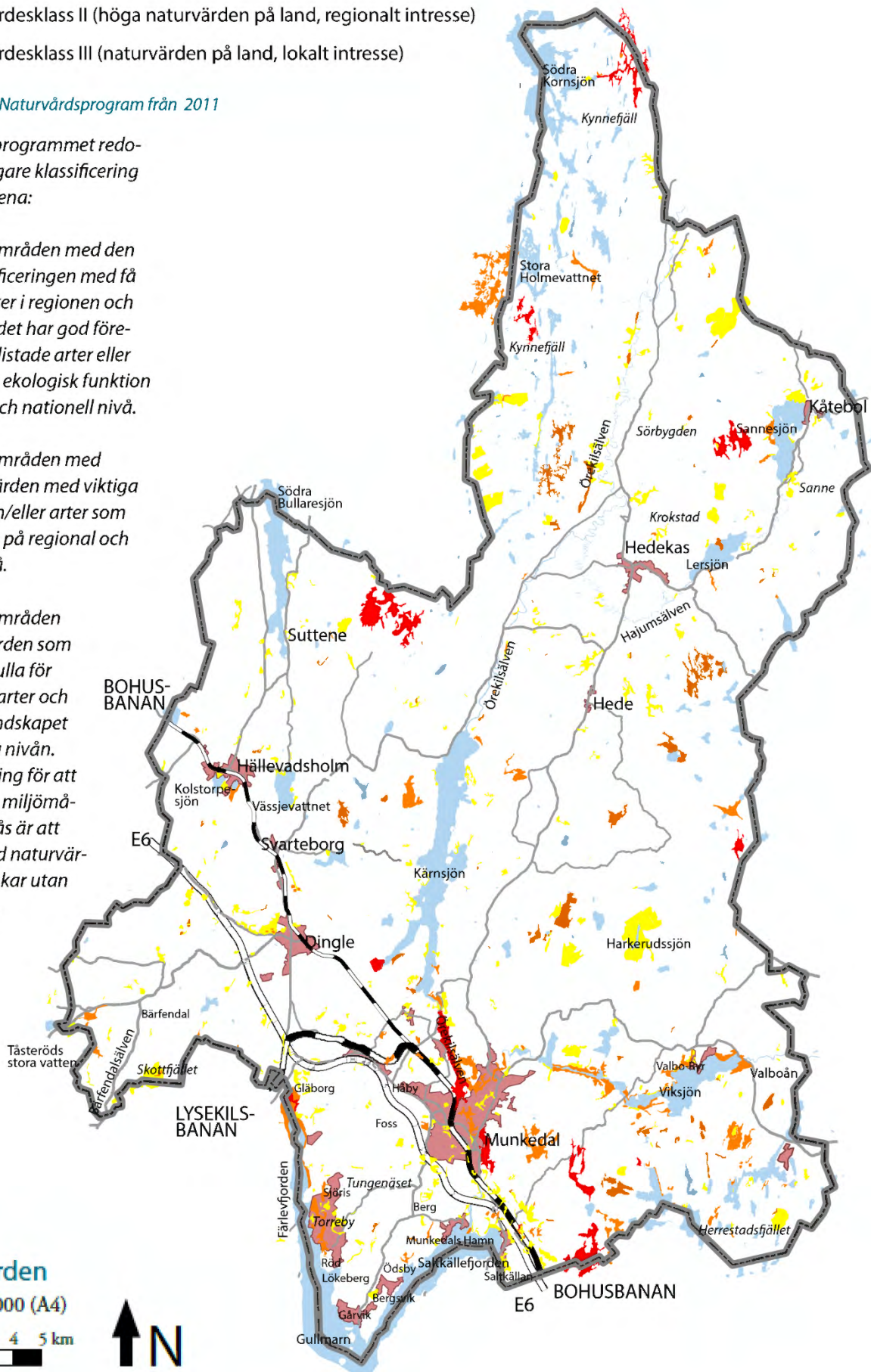
Klassning från Naturvårdsprogram från 2011

I Naturvårdsprogrammet redovisas en tydligare klassificering av naturvärdena:

• *Klass 1) Är områden med den högsta klassificeringen med få motsvarigheter i regionen och landet, området har god förekomst av rödlistade arter eller mycket viktig ekologisk funktion på regional och nationell nivå.*

• *Klass 2) Är områden med höga naturvärden med viktiga strukturer och/eller arter som har betydelse på regional och nationell nivå.*

• *Klass 3) Är områden med naturvärden som är betydelsefulla för spridning av arter och variation i landskapet på den lokala nivån. En förutsättning för att de nationella miljömålen ska uppnås är att områden med naturvärden inte minskar utan snarare ökar.*

Naturvärden
Skala 1:200000 (A4)

Luftmiljön

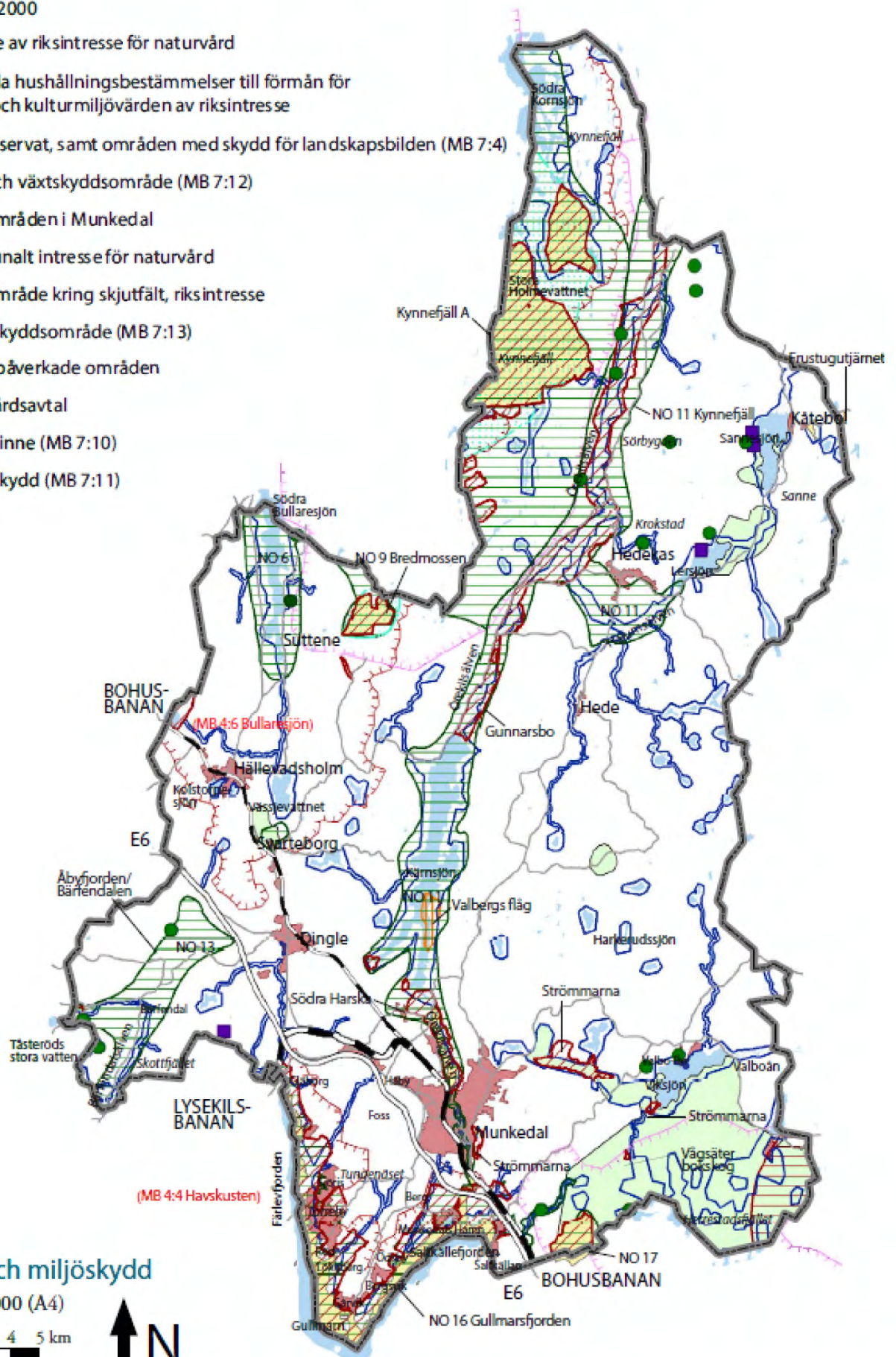
Förutom dess stora betydelse för människors hälsa påverkar luftmiljön i hög grad även den övriga mark- och vattenmiljön. De lokala föroreningskällorna är relativt obetydliga jämfört med de som, beroende på vindriktning, transporteras från Europa eller från närmare håll, till exempel från raffinaderiet i Lysekil. Större lokala källor är biltrafiken, uppvärmning av bebyggelse och industrier.

Kalkning

Konsekvenserna av luftföroreningarna visar sig bl a konkret i att stora delar av Örekilsälvens vattensystem, liksom Kynnefjäll och Herrestadsfjället, är försurningsdrabbat. För att motverka detta bedriver kommunen en omfattande kalkning av sjöar och vattendrag.

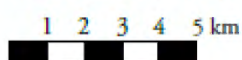
Teckenförklaring

- Natura 2000
- Område av riksintresse för naturvård
- Särskilda hushållningsbestämmelser till förmån för natur- och kulturmiljövärden av riksintresse
- Naturresevat, samt områden med skydd för landskapsbilden (MB 7:4)
- Djur- och växtskyddsområde (MB 7:12)
- Tysta områden i Munkedal
- Kommunalt intresse för naturvård
- Bullerområde kring skjutfält, riksintresse
- Strandskyddsområde (MB 7:13)
- Stora opåverkade områden
- Naturvårdsavtal
- Naturminne (MB 7:10)
- Biotopskydd (MB 7:11)

Natur- och miljöskydd

Skala 1:200000 (A4)

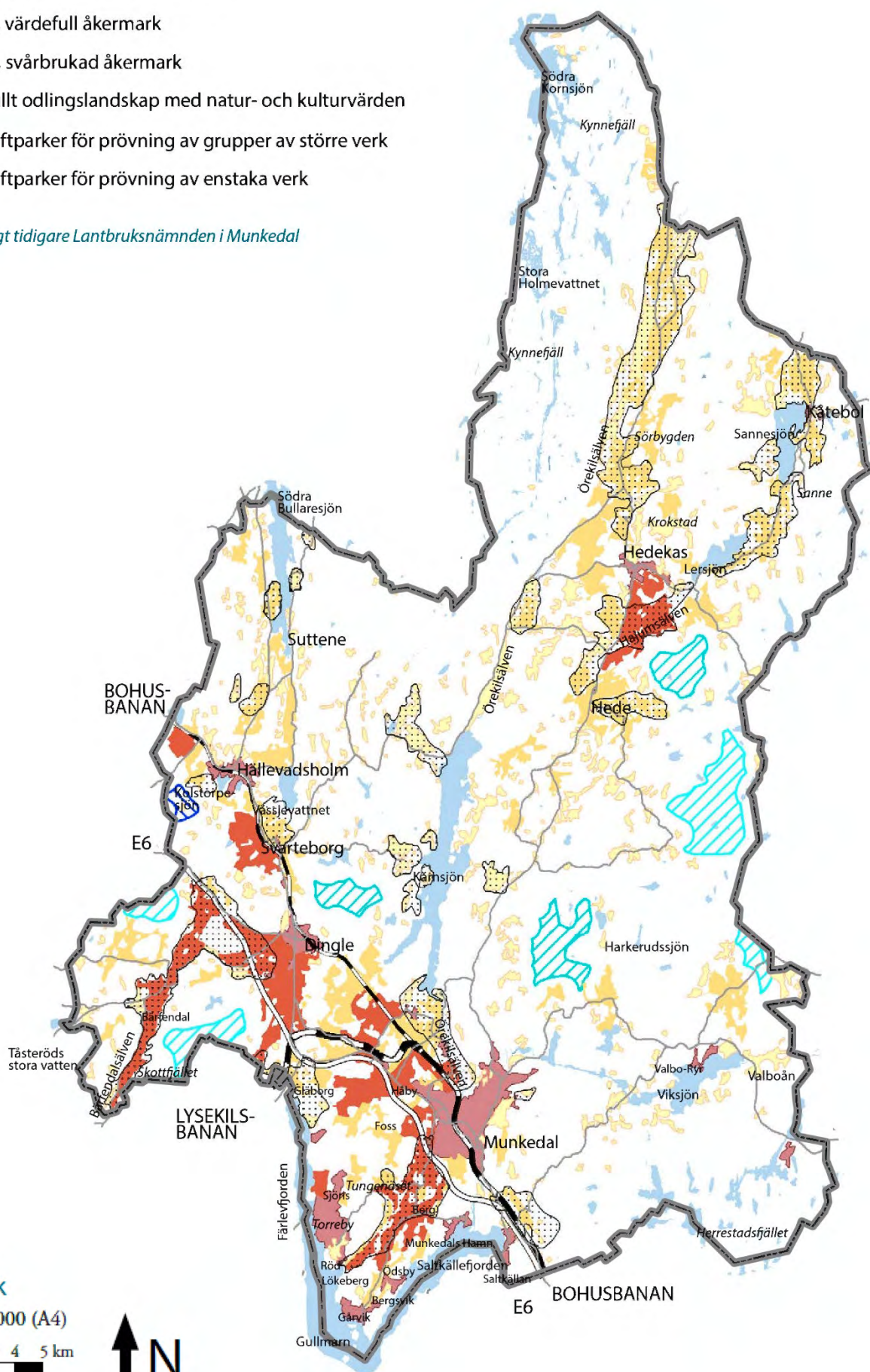
Areella näringar och täkter

Jordbruk

Jordbruket är en av kommunens viktigaste näringsgrenar. Det är också en näring som i många fall utgör en förutsättning för värden inom andra intresseområden, som bibehållande av öppna värdefulla odlingslandskap och betning av hagmarker. Jordbruket har även stor betydelse för kulturhistoriska värden, flora och fauna, vattenvård, en levande landsbygd m m. Jordbruksverket är den myndighet som har det övergripande ansvaret för jordbruksutvecklingen. I Munkedal delade den tidigare lantbruksnämnden in den brukningsbara marken i tre klasser, där klass A är särskilt värdefull åkermark, klass B är värdefull åkermark och klass C är svårbrukad åkermark. Denna indelning är fortfarande aktuell som underlag för planeringen.

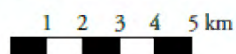
- A-mark, särskild värdefull åkermark
- B-mark, värdefull åkermark
- C-mark, svårbrukad åkermark
- Värdefullt odlingslandskap med natur- och kulturvärden
- Vindkraftparker för prövning av grupper av större verk
- Vindkraftparker för prövning av enstaka verk

Klassning enligt tidigare Lantbruksnämnden i Munkedal

Jordbruk

Skala 1:200000 (A4)

Skogsbruk

Skogsbruket är liksom jordbruket en viktig näringsgren inom kommunen. Hur skogsbruket bedrivs ifråga om trädslagsval, avverkningsmetoder m m. påverkar många intressen som är knutna till landskapet, exempelvis naturvård, kulturminnesvård, friluftsliv och vattenvård. Skogsstyrelsen, som är den myndighet som hanterar skogsfrågor, arbetar för att landets skogar ska vårdas och brukas för en uthålligt god avkastning genom att produktionsvärden bevaras, samtidigt som hotade naturvärden skyddas och biologisk mångfald bevaras. Även skogens värden för rekreation och friluftsliv betonas.

Se Naturvårdsprogrammet där skogsbiotoper ingår. I Munkedal har skogsmarkerna delats in i två klasser där klass 1 har högsta bonitet, dvs hör till den bördigare, välbelägna och lätt drivna skogsmarken och klass 2 med lägre bonitet – den magrare, avsides belägna och mer svår drivna skogsmarken. Därtill finns en särskild klass för ädellöv

Teckenförklaring

- Ädellövskog eller lövskog med ädellövinslag
- Skogsmark, klass 1 *Klassning enligt Munkedals kommun*
- Skogsmark, klass 2
- Vindkraftparker för prövning av grupper av större verk
- Vindkraftparker för prövning av enstaka verk

Skogsbruk

Skala 1:200000 (A4)

1 2 3 4 5 km

Marktäkter – värdefulla ämnen och material

Värdefulla ämnen, material och vatten utgörs i Munkedals kommun av sand, grus, torv, lera, berg och vatten för täktändamål. Naturgrus är en ändlig resurs som är sinande i länet. Samtidigt utgör naturgruset en nödvändig råvara för en rad specifika användningsområden inom samhällsbyggandet. Bergtäkter finns det för närvarande tre i bruk.

Berggrundens lämplighet för makadamproduktion har inventerats av SGU. Tre områden i kommunen har klassats som god kvalitet.

I Munkedal är följande täkter i drift:

- Berg, Skanska asfalt och betong, Köpestad 2:1
- Berg, Arne Olsson, Holma 2:1
- Naturgrus, Bohuslast Grus AB, Stora Håverud 1:1
- Naturgrus, Robert Magnusson, Svarteborgs-Toröd 1:13
- Berg, Hedekas Maskinuthyrning Ab, Sanne Hällevad 1:4

Fritidsfiske

Fisket, särskilt fritidsfisket, är ett starkt intresse inom kommunen med en uppsjö goda fiskevatten. Se karta i avsnitt för friluftsliv och turism.

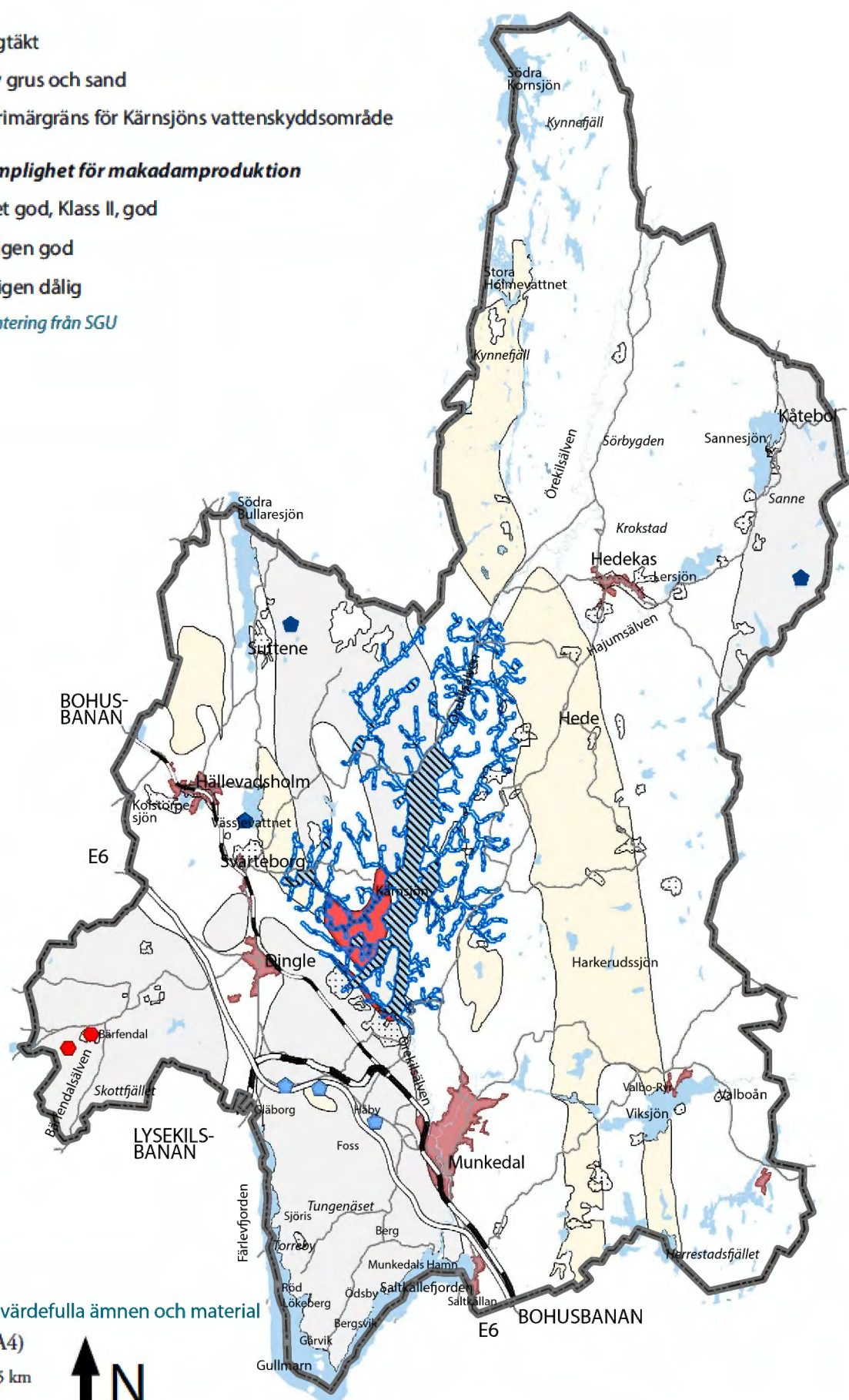
Teckenförklaring

- Grus-, sten- och sandtäkt
- ◆ Bergtäkt
- ◆ Framtida bergtäkt
- Förekomst av grus och sand
- Vattentäkt, primärgräns för Kärn sjöns vattenskyddsområde

Berggrundens lämplighet för makadamproduktion

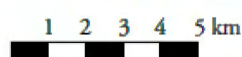
- Klass I, mycket god, Klass II, god
- Klass III, tämligen god
- Klass IV, tämligen dålig

Klassning efter inventering från SGU

Marktäkter - värdefulla ämnen och material

Skala 1:200000 (A4)

Underlagsmaterial

Nationellt

Plan- och bygglagen, PBL (2010:90)

Miljöbalken, MB (1998:808)

Lag om ändring i miljöbalken avseende strandskydd (2009:532) 7, 16, 19 och 29 kap.

Kulturmiljölagen, KML (1988:950)

Regelsamling för byggande, BBR 2012

Lag om planeringssystem för transportinfrastruktur 2012

Planering för klimatförändringar, översvämningsrisker och stigande vattennivåer
(Myndigheten för samhällsskydd och beredskap)

Lag om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544)

Den europeiska landskapskonventionen, ratificerad 2011-05-01 Miljökvalitetsnormer för vatten 2009-12-15

Ändring i lagen om allmänna vattentjänster (LAV), 2007-01-01

EU:s klimat- och energipaket 2009

Ny målstruktur för miljöarbetet, 2012–04

En sammanhållen klimat- och energipolitik (prop. 2008/2009:162)

Riksintresse allmänt, kommunikation, natur, friluftsliv, dricksvattenförsörjning, pågående uppdateringar, länsstyrelsen i VG län

Länsstyrelsens synpunkter inför Munkedals kommuns nya översiktsplan, juli 2013

Stigande vatten – en handbok för fysisk planering i översvämningshotade områden, 2012 (VG län och Värmlands län)

Sociala risker i risk- och sårbarhetsanalyser – en vägledning (Rapport 2013:67, VG län)

Beslut om riksintresse för vindbruk, Energimyndigheten 2014

Kommande material att bevaka

Översyn av strandskyddsavgränsningar - kommer 2014

Nya områden med riksintresse för friluftsliv - kommer 2014 Landsbygdsprogram för 2014–2020 – kommer 2014

Regionalt

Vision Västra Götaland, 2005

Regionala miljömål, 2008

Kommunalt

Munkedals framtidsplan ÖP10, 2010

Tematiskt tillägg till ÖP– LIS, 2010 (Bilaga till ÖP)

Tematiskt planeringsunderlag för ÖP – Vindbruksplan, 2010 (Bilaga till ÖP)

Miljökonsekvensbeskrivning för ÖP10 (Bilaga till ÖP)

Naturvårdsprogram, 2011 (Bilaga till ÖP)

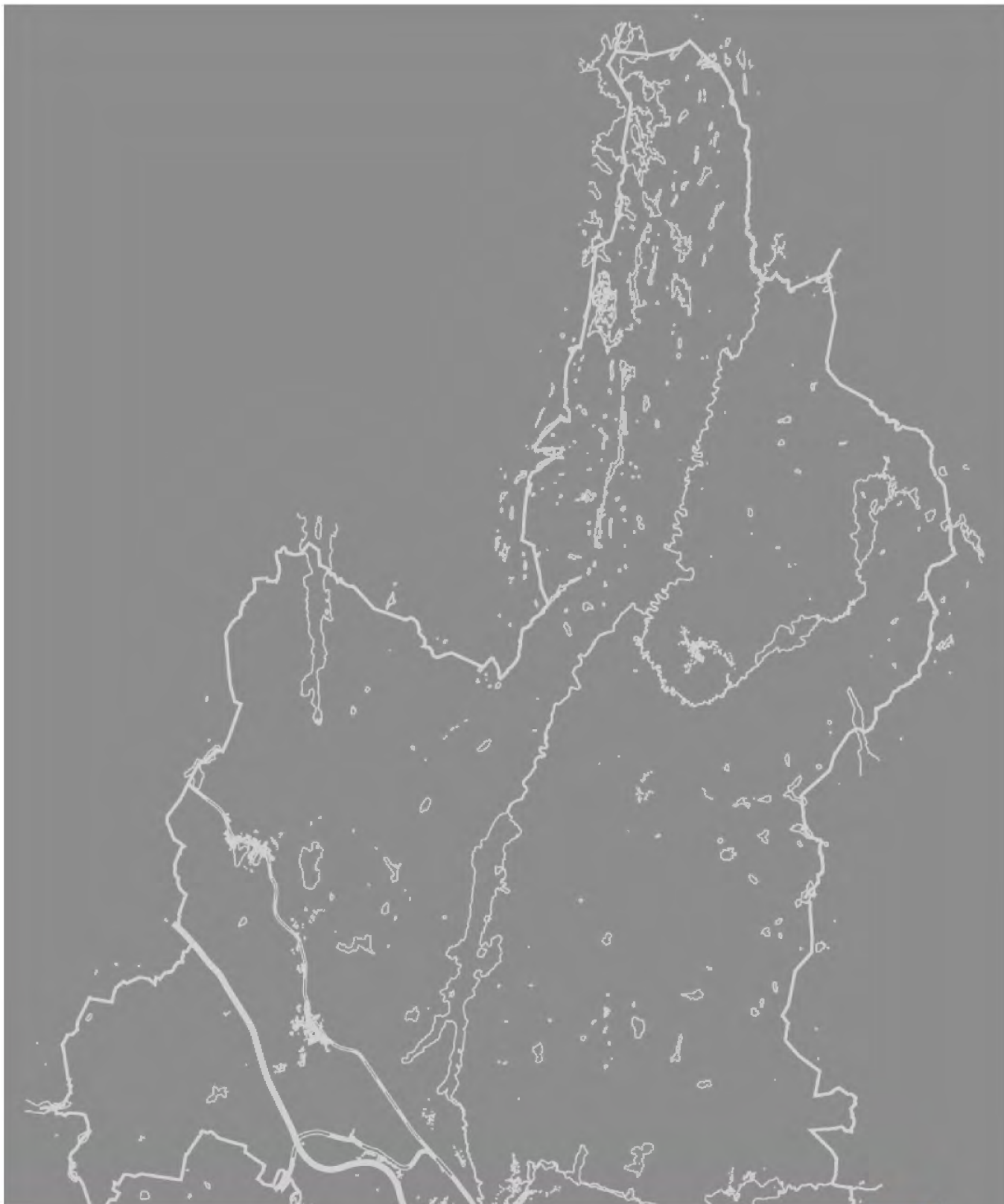
Bostadspolitiskt dokument 2014–2018

Energiplan och klimatstrategi, 2008 Kulturminnesvårdsprogram, 1995

Kommande material att bevaka

VA-översikt, lokala miljömål - kommer 2014

Kommunala miljömål för Munkedal, Lysekil och Sotenäs – kommer 2014

Vad är en översiktsplan?

I översiktsplanen (ÖP) skisseras vår framtida livsmiljö. Den visar hur kommunen ser på mark- och vattenanvändning och bebyggelsens utveckling i kommunen. Översiktsplanen är en överenskommelse mellan stat och kommun om hur värden av också nationellt slag bör beaktas. Den är vägledande för efterföljande beslut. När kommunens politiker beslutar om översiktsplanen, kan de behandla frågor som kan påverka livsmiljön för oss och naturen under generationer! Sådana beslut måste vila på stadig grund. Det måste finnas tid för att argumentera, lyssna och reflektera.

(Boverket)